

ตำรา
ตุลพิษณะเมว
กวนข้าวทิพย์ - พิธีพิธีตุลพิษณะ
ของ
วัดอนงคาราม

พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ
นางเรือโท หลวงสวัสดิ์วรฤทธิ ๗๕.๗๗.
(สวัสดิ์ วรฤทธิ)
ณ เมรุต้าวสัขยสาธิต์ริยาภรณ์
วัดเทพศิรินทราวาส
๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๖

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961151208

พลอากาศเอก หรรณ หงสกุล
มอบให้ห้องสมุดรัฐสภา

001.15

23388

วันที่ 8 กค ๖๖
เลขทะเบียน 0546.
เลขหมู่ ๐๐๓
๖495๓

2506

ตำรา ดุสิกษณะแม่ กวนข้าวทิพย์ - พิธีพินทุ์ตำสตร์ ของ วัดอนงคาราม

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

พิมพ์ในวามพระราชทานเพลิงศพ
พลเรือโท หลวงสวัสดิวรฤทธิ ปร. ปร.
(สวัสดิ์ วรชรัณย์)

ณ เมรุต้าวพลสวัสดิ์สุภรณ์
วัดเขมาภิรตาราม
สงขลานครินทร์ ๒๕๐๖

พิมพ์ที่โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม ถนนพระราม ๖ ซอยมันต์ ๒ พระนคร โทร. ๓๑๘๖๖
นายรวล รุ่งเรืองธรรม ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา ๒๕๐๖

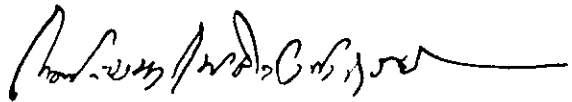
คำนำ (พิมพ์ครั้งที่ ๒)

คำร่าคุณลักษณะแมວอนมีอยู่ในเล่มนี้เป็นของเก่ามีภาพแมວ และชื่อแมວแสดงลักษณะของแมວ เจ้าพระคุณสมเด็จพระพุทธมาจารย์ พุทธธรรมเถระ อดีตเจ้าอาวาสวัดอนงคาราม ครั้นยังดำรงชนมายุ ได้เก็บรักษาไว้ในกุฏิของท่าน ส่วนคำร่ากอนข้าวทิพย์และคำร่าพิธิ์พิรุณศาสตร์ เจ้าพระคุณสมเด็จพระ ได้มีบัญชาให้นายแจ่ม ตั้ประวัต เป็รียนู ดำนักัดอนงคาราม รวบรวมและเรียบเรียงเพื่อสำหรับใช้ในวัดอนงคาราม ความละเอียดแจ้งตามคำนำพิมพ์ครั้งที่ ๑ ทง ๓ เรื่องนี้รวมจัดพิมพ์เป็นเล่มเดียวกันในงานพระราชทานเพลิงศพเจ้าพระคุณสมเด็จพระ เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๐๐

การจัดพิมพ์คราวนี้จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม ไม่พอแจก หลังจากงานพระราชทานเพลิงศพแล้ว มีผู้สนใจเรื่องคำร่าคุณลักษณะแมວและคำร่ากอนข้าวทิพย์ ได้มาติดต่อที่วัดอนงคาราม ขอคำร่าเล่มที่ก่าวมากราย

บัดนี้ คุณนายฉวีวรรณ สวัสดิ์วิสุทธิ ภรรยา พด. ร.ท. หดวงสวัสดิ์วิสุทธิ แจ้งความประสงค์มายังวัดอนงคาราม ขออนุญาตจัดพิมพ์เรื่องนี้เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พด. ร.ท. หดวงสวัสดิ์วิสุทธิ ผู้สามี ซึ่งได้ไปติดต่อกับโรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม ทำความตกลงกันแล้วนั้น ทางวัดอนงคารามมีความยินดี ขออนุโมทนา เพราะ พด. ร.ท. หดวงสวัสดิ์วิสุทธิ เป็นศิษย์ของเจ้าพระคุณสมเด็จพระ บวชเรียนดำนักัดอนงคาราม ถ้าเจ้าพระคุณสมเด็จพระ ได้ทราบโดยญาณวิถึ ก็คงจะมีคือนุโมทนา

แต่งตั้งเมตตารวมอำนาจพรแก่ครอบครัวของ พต. ร.ท. หลวงสวัสดิ์ดิวิรฤทธิ
 ขอคุณที่คุณนายฉวีวรรณ สวัสดิ์ดิวิรฤทธิ เจ้าภาพในงานนี้พร้อม
 ด้วยบุตรีตาและญาติมิตรได้บำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทาน และจัดพิมพ์
 หนังสือให้แพร่หลายเป็นสาธารณประโยชน์ โดยตั้งถาวรณจิตอุทิศ
 กุศลต่อของคุณูปการแก่ พต. ร.ท. หลวงสวัสดิ์ดิวิรฤทธิ จงสำเร็จเป็นวิบูลผล
 ตามเจตนาอุทิศโดยควรแก่คตินิยมสืบประดังค์ทุกประการ ๗

วัดอนงคาราม

๑๗ มกราคม ๒๕๐๖

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ ๑)

คำราชซึ่งมีอยู่ในเล่มนี้ ได้รวบรวมจัดพิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ พุทธธรรมหาเถระ ด้วยอาศัยเหตุ ๒ ประการ คือ เห็นกันว่าคำราชเหล่านั้นไม่เคยปรากฏว่ามีใครได้จัดพิมพ์ขึ้นแจกจ่ายให้เป็นการแพร่หลาย ถ้าได้พิมพ์เป็นเล่ม ย่อมจักเป็นประโยชน์ในคราวต้องการประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่ง เนื่องจากเห็นว่า เมื่อเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ ยังดำรงชนมายุ ท่านได้สนใจในคำราชเหล่านั้นมาก โดยเฉพาะคำราชคุณลักษณะวิพารหรือที่เรียกว่า คำราชคุณลักษณะเมฆ ท่านมีความสนใจเป็นพิเศษ ถึงกับให้คัดลอกไว้ในสมุดข่อยแบบโบราณ บางแห่งมีด้ามมือของท่านตรวจแก้ไขด้วย พร้อมทั้งให้จำลองภาพแนวชนิดต่าง ๆ ประกอบกับลักษณะที่บอกไว้ในคำราช คำราชนั้นเห็นว่า เป็นของเก่าใครเป็นผู้รวบรวมหรือแต่งไว้ครั้งไหนไม่ปรากฏหลักฐาน ดังเกศบทโคลงและกาพย์ที่แต่งไว้ดูดีว่าเป็นสำนวนเก่าไพเราะมาก แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งเป็นจินตกวี มีความรู้ในทางประพันธ์เป็นอย่างดี นอกจากนั้นเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ ท่านพอใจแต่งเมฆมาก เมฆดีดีवादเป็นแนวชนิดที่ท่านโปรดปราน มักดัดบิหมาเตงไว้ได้เสมอ นับตั้งแต่คำราชคุณลักษณะวิพารหรือคุณลักษณะวิพารท่านก็เริ่มแต่งเมฆตลอดมา สิบปีครึ่งเมฆที่เขาเอามาปด้อยได้ ท่านไปพบเข้า เห็นว่าต้องด้วยลักษณะในคำราช ท่านก็ให้จับเอามาแต่งเมฆที่แต่งไว้ด้วยอันมากมักเป็นเมฆที่เด่นรู้ เช่นท่านร้องเรียกชื่อก็จงเข้าหา

เป็นต้น แม่เมื่อท่านอาพาธไปพักรักษาองค์อยู่ที่โรงพยาบาลศิริราช ก็ยัง
 ให้นำแมวตัวที่ท่านโปรดไปได้ด้วย ใครไปเยี่ยมท่านก็มักให้นำเอาแมว
 ออกมาให้ชม ด้วยเหตุประการหลังนี้ จึงเห็นกันว่าสมควรพิมพ์คำรา
 แผนในงานพระราชทานเพลิงศพของท่าน เพื่อให้ต้องตาม อธิษาศัยของท่าน
 จะเป็นการเหมาะสมยิ่ง จึงได้จัดพิมพ์คำรา^{นี้} ส่วนคำรากลอนชาว
 ทิพย์และคำราพิชพิรุณศาสตร์นั้น เป็นคำราที่เจ้า พระคุณท่าน ได้ให้รวบรวม
 จากคำราพระราช พิธีของหลวง บำรุง บำรุง แก่ไขชนดำหรับ ไร่ประกอบ
 พิธีทอดนงคาราม ซึ่งมักมีพิชกอนชาวทิพย์อยู่เสมอแทบทุกปี และทำ
 พิธีขอสันในเวลาทีสันแด้ง กับได้เคยมีผู้มาขอคัดแบบไปทำพิชกอนชาว
 ทิพย์ ตลอดจนถึงขอความแนะนำในเรื่องพิธีอยู่เสมอ จึงเห็นว่า
 สมควรรวบรวมพิมพ์ขึ้นไว้เพื่อสาธารณกุศลเนื่องในงานนี้ หวังว่าท่านผู้
 ได้รับแจก คงจะมีความพอใจและอนุโมทนาทั่วกัน

อนึ่ง การพิมพ์หนังสือเล่มนี้ ที่สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ก็โดยได้รับความ
 อนุเคราะห์เป็นพิเศษจาก รัฐมนตรีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และ
 ท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรี ท่านผู้หญิง ตะเอียด
 พิบูลสงคราม ถวายความอุปถัมภ์อีกส่วนหนึ่งจำนวนเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท
 กับท่านผู้สุนบริจากร่วมด้วย ช่วยให้การนี้สัมฤทธิ์ผลนำมาซึ่งความปลื้ม
 แก่คณะกรรมการจัดงานนี้เป็นอย่างยิ่ง ขออนุโมทนา ๗

คณะกรรมการจัดงาน

ศิษย์

สำนักวัดดอนงคาราม

พลเรือโท หลวงสวัสดิวรฤทธิ (สวัสดิ์ วรทรัพย์) อายุควรแก่การศึกษาได้มาอยู่วัดดอนงคาราม ธนบุรี ในความอุปการะของเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุทธมาจารย์ พุทธธรรมหาเถระ อดีตเจ้าอาวาสวัดดอนงคาราม ตั้งแต่เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้าดำรงสมณศักดิ์เป็นพระครูอุดมพิทยากร ครูใหญ่โรงเรียนอุดมวิทยาน วัดดอนงคาราม คุณหลวงสวัสดิ์ ฯ เป็นนักเรียน ร.ร. อุดมวิทยาน ร.ร. เทพศิรินทร์ ร.ร. สอนกุลหลาบวิทยาลัย และ ร.ร. นายเรือ เรือนต์ประพุกิตติ ดำรงการศึกษาแล้วได้รับราชการของพระเดชพระคุณแคว้นราชกาลที่ ๖ ถึงรัชกาลปัจจุบัน ด้วยปรีชาสามารถไม่เห็นแก่ความลำบาก ถึงจะยากเท่ายากลำบากปานไร ก็ตั้งใจปฏิบัติโดยสมควรแก่ตำแหน่งหน้าที่ เพื่อให้การนั้น ๆ สำเร็จโดยความเรียบร้อย ได้รับพระราชทานยศและบรรดาศักดิ์เจริญงอกงามในราชการ ดำรงตงวงศ์สกุลและยศศักดิ์ไว้โดยดีด้วยดีมิให้เสื่อมทราม บรรลุความสวัสดิ์มาได้โดยตลอดจนถึงยอดแห่งชีวิต ซึ่งสมควรเป็นเคตติของบุคริชาติและหลานเหลนผู้จะดำรงวงศ์สกุลสืบไป ฯ

อนึ่ง พล. ร.ท. หลวงสวัสดิวรฤทธิ เป็นผู้มีจิตกุศลดีต่อด้านที่ เคยได้รับการศึกษาอบรม มีนิกคณิบุญกเขตที่อุทิศถวายและผู้มีอุปการคุณอื่น ๆ โดยเฉพาะเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชเจ้าเป็นบูรพาจารย์และพระอุปัชฌายะคุณหลวงสวัสดิ์ ฯ เคารพบูชาที่จับตบั้งเกิดเกล้า ปวารณาตัวเอาใจใส่หาโอกาสคอยรับใช้ เช่นเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช ฯ จะเดินทางไปตรวจการ

คณะสงฆ์หรือไปในกิจนิมนต์ คุณหลวงสวัสดิ์ ฯ ได้รับทราบ จักรยนต์
 รับสั่งถวายความสะดวก เจ้าพระคุณสมเด็จพระเจ้าอาวาสช่วยรักษาพยาบาล
 จนถึงมรณภาพจากไป ในฐานะที่คุณหลวงสวัสดิ์ ฯ เป็นศิษย์ผู้ใหญ่ฝ่าย
 ศฤกษ์ผู้หนึ่ง ได้ช่วยจัดการศพ ห่อรูป และสร้างหอดมุด ฯ สถานที่
 ศึกษาบำเพ็ญศาสนกิจและเป็นที่พักพิงฐานรูปหล่อ บรรลุพิธีวิมังการ
 ของเจ้าพระคุณสมเด็จพระเจ้าอาวาส และฉลองเสร็จ คุณหลวงสวัสดิ์ ฯ ได้ร่วมมือกับ
 ทางวัดโดยตลอด นอกจากนี้ ได้เป็นสมาชิก กรรมการที่ปรึกษาและผู้
 อุปถัมภ์สมาคมศิษย์อนงคาราม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ทางวัดหรือทาง
 สมาคมบำเพ็ญกุศลประจำปี หรือการกุศลพิเศษ คุณหลวงสวัสดิ์ ฯ เป็น
 ผู้หนึ่งพร้อมด้วยคุณนายฉวีวรรณผู้ภรรยา มีจิตศรัทธาเต็มใจในพระพุทธ
 ศาสนาได้มาร่วมกุศลเสมอ ส่วนบุตรของคุณหลวง ฯ อายุควรแก่การ
 บรรพชาอุปสมบท อนุเคราะห์ให้บุตรได้บวชเรียนในสำนักวัดอนงคาราม
 คุณหลวง ฯ คุณเคยสนิทสนมกับพระ ช่วยอุปถัมภ์บำรุงกิจการของวัดอนง-
 คารามตลอดมาจนกระทั่งถึงอนิจกรรม จึงเป็นเหตุให้คณะศิษย์ผู้ร่วมสำนัก
 ร่วมอุปัชฌาย์อาจารย์เศร้าสลดใจ เสียหายอาลัยคิดถึง ก็เป็นธรรมดาที่
 ดำเนินชีวิตมีความรักใคร่นับถือ แต่ใคร ๆ ไม่อาจน้อมตั้งขารธรรมให้เป็น
 ไปได้ตามใจหวังทุกขณะ ที่สุดมีคติเป็นอย่างเดียวกัน คือต้องทำตายชนัน
 ธิ์ชนันพเหมือนกันหมด ฯ

ขอทุกสิ่งได้บำเพ็ญแล้วนั้น จงอำนาจผดแต่ พต. ร.ท. คุณหลวง
 สวัสดิ์วรฤทธิ (สวัสดิ์ วรทรัพย์) โดยควรแก่ศิวิถีในดัมปรายภพ ฯ

คณะวัดอนงคาราม
 และสมาคมศิษย์อนงคาราม ในพระบรมราชูปถัมภ์

พลเรือโท หลวงสวัสดิวรฤทธิ ปช. ปม.
(สวัสดิ์ วรทรัพย์)

ชาติะ ๒๗ เม.ย. ๒๔๓๘

มตะ ๒๔ ต.ค. ๒๕๐๕

ประวัติ

พลเรือโท หลวงสวัสดิวรฤทธิ นามเดิม สวัสดิ์ วรทรัพย์ เป็นบุตร
ของนายวอน นางเทวี วรทรัพย์ เกิดวันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๔๓๘
ตรงกับ ๗ ๆ ๖ ปีมะแม ร.ศ. ๓๑๔ ที่ตำบลบางแคใต้ ใกล้วัดทองคั้ง
อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีพี่น้องร่วมบิดามารดา คือ :-

๑. น.อ. ขุนวรทรัพย์รักษา ร.น. (ทองคำ วรทรัพย์)
๒. พล.ร.ท. หลวงสวัสดิวรฤทธิ (สวัสดิ์ วรทรัพย์)
๓. นายแดง วรทรัพย์ (ถึงแก่กรรม)

๔. ร.อ. หลวงสว่างนาวาธุร ร.น. (สว่าง วรทรัพย์) (ถึงแก่กรรม)

ได้รับการศึกษาชั้นต้นที่ ร.ร. วัดปากน้ำ อำเภออัมพวา จังหวัด
สมุทรสงคราม จนอายุได้ ๘ ปี จึงเข้ามาศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาที่โรง
เรียนอุดมวิทย์ายน วัดอนงคาราม ขณะเข้ามาศึกษาได้อาศัยอยู่กับเจ้าพระ
คุณเดิมเจ้าพระพุมมาจารย์ พุทธธรรมหาเถระ (นอม) ขณะนั้นดำรง
สมณศักดิ์เป็นพระครูอุดมพิทยากร เมื่อสอบได้มัธยมศึกษาแล้ว จึงได้
เรียนต่อที่ ร.ร. เทพศิรินทร์ ในแผนกภาษาอังกฤษ ต่อมาได้ย้ายมาเรียน
เตรียมอุดมที่ ร.ร. สวนกุหลาบ จนจบหลักสูตร และเข้าศึกษาต่อที่ ร.ร.
นายเรือ สอบได้ชั้น ๕ ของโรงเรียน ได้รับพระราชทานยศ เป็นว่าที่
เรือตรี รัับราชการฉลองพระเดชพระคุณ จนถึงวันที่ ๓ มกราคม พ.ศ.
๒๕๐๐ จึงออกจากประจำการเพราะเกษียณอายุ เป็นนายทหารนอกประจำ
การเพื่อรับบำเหน็จบำนาญ

๒

พ.ศ. ๒๔๗๔ ได้อุปถัมภ์เป็นพระภิกษุ ณ พัทธสีมา วัดหนองคาราม โดยสมเด็จพระพุทธาจารย์ พุทธธรรมหาเถระ ครั้งดำรงสมณศักดิ์เป็นพระโพธิวงศาจารย์ อดีตเจ้าอาวาสวัดหนองคาราม เป็นพระอุปัชฌายะ พระธรรมไตรโลกาจารย์ อุดฺดรกฤโท อดีตเจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาส พระมหาโพธิวงศาจารย์ เจ้าอาวาสวัดหนองคารามปัจจุบัน เป็นคู่พระกรรมวาจาจารย์ อุปถัมภ์แล้วเจ้าพรราชา ณ วัดหนองคาราม ได้บำเพ็ญสมณกิจอุปัชฌาย์วัตร และ อารยวัตร ศักขาธรรมวินัย ตามระเบียบของสำนัก

๑. พรราชา ดาดีกษาเข้ารับราชการตามสังกัดเดิม

พด. ร.ท. หลวงสวัสดิ์ดิวรฤทธิ ได้ทำการสมรสกับ นางสาวฉวีวรรณ วิชัยวัฒน์ บุตรพระและนางอังกษนารักษ์ มีบุตรและธิดาด้วยกัน

๗ คน คือ:-

๑. เรือเอก นายแพทย์สุขภู วรรณพิย
๒. เรือเอก วินิต วรรณพิย
๓. นายแพทย์ เกษม วรรณพิย
๔. นางสาวสายสวัสดิ์ วรรณพิย
๕. นางพัชรี เป่งวานิช
๖. นายอังกษ วรรณพิย
๗. นายจิครพด วรรณพิย

พด. ร.ท. หลวงสวัสดิ์ดิวรฤทธิ ได้ป่วยเป็นโรคมะเร็งที่ลำไส้ใหญ่ ด้คุกคามดำรงชีพที่แพทย์จะทำการรักษาได้ ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ ที่โรงพยาบาลศิริราช ศิริอายุรวม ๖๗ ปี ยังความเศร้าสลดและความอาลัยมาสู่ครอบครัว ญาติ พี่น้อง เพื่อนฝูง ที่คุ้นเคยเป็นอย่างยิ่ง

ตำแหน่งต่าง ๆ ที่ได้ทำการในราชการทหารเรือ

ดำรงราชการ ร.ร.ต. พาดังต่อไปนี้	๘ เม.ย. ๒๓
ฝึกหัดใช้การกับเรือเดินสมุทร	๒๕ เม.ย. ๒๓
ดำรงราชการ ร.ร.ต. พาดังต่อไปนี้	๒๗ มี.ย. ๒๓
ทำการตำแหน่งต้นเรือ ร.ต.ต. ๔	๓๘ ก.ค. ๒๓
นายขงผู้บัญชาการกรมชุมพดทหารเรือ	๘ ต.ค. ๒๓
นายกรามซ้าย ร.พ.ท. มหาจักรี	๘ เม.ย. ๒๓
ต้นตอรับโต ร.พ.ต. เตี่ยทยานชด	๔ เม.ย. ๒๔
รับตำแหน่งต้นเรือ ร.พ.ต. เตี่ยทยานชด	๓๖ ม.ค. ๒๔
ดำรงราชการกรมเสนาธิการ ไปทำการต้นเรือ	
บริษัทพานิชนาวัดสยาม	๓๔ เม.ย. ๒๕
ผู้บังคับการ ร.ต. ถิ่นทะเล	๓๕ ต.ค. ๒๕
รับตำแหน่งต้นตอรับโต ร.ร.ต. พระร่วง	๓ พ.ค. ๒๖
ต้นตอรับโต ร.ร.ต. พระร่วง	๒ มี.ย. ๒๗
ดำรงราชการกรมเสนาธิการ	๓ เม.ย. ๒๘
ศึกษาวิชาโรงเรียนนายทหารเรือ	๓ พ.ค. ๒๘
ดำรงราชการกรมเสนาธิการ	๒๔ ม.ค. ๒๘
ผู้บังคับการ ร.ต. ตอรับโต ๓	๒๖ ม.ค. ๒๘
ต้นเรือ ร.ต. เตี่ยทยานชด	๘ เม.ย. ๒๐
ผู้บังคับการ ร.ต. ตอรับโต ๔	๓๐ มี.ค. ๒๐
ดำรงราชการกรมเสนาธิการทหารเรือ	๓ มี.ย. ๒๓

ณ

ดำรงราชการกองทัพบกเรือ	๓๕ เม.ย. ๗๒
ผู้บังคับหมวดเรือยามฝั่ง	๓๓ ธ.ค. ๗๓
ผู้บังคับหมู่เรือยามฝั่ง	๒๗ มี.ค. ๗๕
ประจำแผนกที่ ๓ กรมเสนาธิการทหารเรือ	๓๕ มี.ค. ๗๖
ผู้บังคับกองสัญญาณทหารเรือ	๓๗ ธ.ค. ๗๗
ตุลาการประจำศาลทหารกลาง	๒๖ ธ.ค. ๗๙
รักษาราชการหัวหน้ากองพัสดุทหารเรือ	๘ พ.ค. ๘๒
ตุลาการประจำศาลทหารกลาง	๖ พ.ค. ๘๒
เจ้ากรมพัสดุทหารเรือ	๓๐ ธ.ค. ๘๕
โปรดเกล้าฯ ให้เป็น พช. ทร.	๒๓ มี.ค. ๘๒
โปรดเกล้าฯ ให้เป็น จเร ทร.	๓ มี.ค. ๘๖
โปรดเกล้าฯ ให้เป็นราชองครักษ์เวร	๓๖ มี.ย. ๘๖
ตุลาการดำรงศาลทหารกลาง	๓ มี.ค. ๘๗
โปรดเกล้าฯ ให้เป็น จก. กง. ทร.	๓ มี.ค. ๘๘
โปรดเกล้าฯ ให้เป็นผู้ช่วยเสนาธิการทหารเรือฝ่ายแผนและ วิจัย และรักษาราชการเจ้ากรมการเงินทหารเรืออัครตำแหน่งหนึ่ง	๓ มี.ค. ๘๘
โปรดเกล้าฯ ให้เป็นราชองครักษ์พิเศษ	๓๖ มี.ย. ๘๘

รับและเลื่อนยศ

นักเรียนนายเรือ	๒๓ ก.ย. ๕๔
๒๔๕๗	
ชนบทะเบียน ท.ร.๓	ธ. ๒๐๓
	๓ เม.ย ๕๗

ญ

นักเรียนทำการนายเรือ	๓ เม.ย. ๒๓
ว่าที่นายเรือตรี	๓ ต.ค. ๒๓
สัญญาบัตร นายเรือตรี	๑๘ พ.ค. ๒๒
„ นายเรือโท	๒๔ มี.ค. ๒๔
„ นายเรือเอก	๓๗ มี.ค. ๒๗
„ นายนาวาตรี	๓ เม.ย. ๒๖
„ นายนาวาโท	๓ เม.ย. ๒๓
„ นายนาวาเอก	๓๘ มี.ย. ๒๔
„ พตเรือตรี	๓ ม.ค. ๒๒
„ พตเรือโท	๓ ม.ค. ๒๒

รับและเลื่อนเงินเดือน

นายเรือตรี (เบิกหัก) ชั้น ๓ ก.	๓ เม.ย. ๒๓
„ ชั้น ๒ ก.	๓ ต.ค. ๒๓
„ „ ๒ ก.	๓ เม.ย. ๒๓
„ „ ๓ ก.	๓ เม.ย. ๒๔
นายเรือโท „ ๓ ก.	๓ เม.ย. ๒๕
„ „ ๒ ก.	๓ เม.ย. ๒๖
„ „ ๓ ก.	๓ เม.ย. ๒๗
นายเรือเอก „ ๓ ก.	๓ เม.ย. ๒๘
„ „ ๒ ก.	๓ เม.ย. ๒๙
„ „ ๓ ก.	๓ เม.ย. ๒๙

ฎ

รับเงินเดือน ชั้น ๓๖	(๒๖๐ บาท)	๓ เม.ย. ๒๖
„ „ ๓๗	(๒๘๐ บาท)	๓ เม.ย. ๒๗
„ „ ๓๘	(๓๐๐ บาท)	๓ เม.ย. ๒๘
„ „ ๔๔	(๓๒๐ บาท)	๓ เม.ย. ๒๙
„ „ ๔๕	(๓๕๐ บาท)	๓ เม.ย. ๓๐
„ „ ๔๖	(๔๐๐ บาท)	๓ เม.ย. ๓๑
„ „ ๔๗	(๔๕๐ บาท)	๓ มิ.ย. ๓๔
„ „ ๔๘	(๕๐๐ บาท)	๓ ก.ค. ๓๕
„ „ ๕๐	(๖๐๐ บาท)	๓ ก.ค. ๓๖
„ „ ๕๑	(๖๕๐ บาท)	๓ เม.ย. ๓๗
„ „ ๕๒	(๗๐๐ บาท)	๓ ม.ค. ๓๘
„ „ ๕๕	(๘๐๐ บาท)	๓ ม.ค. ๓๒
„ „ ๕๖	(๘๐๐ บาท)	๓ ม.ค. ๓๔
„ „ ๕๗	(๑,๐๐๐ บาท)	๓ ม.ค. ๓๕
„ „ ๕๘	(๑,๑๐๐ บาท)	๓ ม.ค. ๓๖
„ „ ๓๑	(๑,๓๐๐ บาท)	๓ ม.ค. ๓๗
„ „ ๓๒	(๑,๒๐๐ บาท)	๓ ม.ค. ๓๘

บ้านานฎ

หนังสือกระทรวงการคลังที่ กห. ๗๐๕๖/๒๕๐๐ ลง ๓๘ ก.พ. ๒๕๐๐
 สั่งจ่ายบ้านานฎเหตุสงอายุ ให้เป็นเงินมีดะ ๓๒,๓๘๔ บาทถ้วน หรือเดือน
 ดะ ๓,๐๓๒ บาทถ้วนทาง กง. ทร. ดังแต่ ๓ ม.ค. ๒๕๐๐

ฉ

รับและเลื่อนบรรดาศักดิ์

- สัญญาบัตร หาดวงสัตว์ดิวิรฤทธิ ๓ เม.ย. ๗๒ - ๔ ม.ค. ๗๕
- โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายออกจากบรรดาศักดิ์ ๕ ม.ค. ๗๕ - ๒ ต.ค. ๗๗
- (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๘ ตอนที่ ๓๓ ม.ค. ๗๕)
- โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายออกจากบรรดาศักดิ์
- (แจ้งความทหารที่ ๖๐/๗๕๘๒ ลง ๓ มี.ค. ๗๕)
- ๒๔๗๕
- โปรดเกล้าฯ ให้กลับเข้ารับบรรดาศักดิ์ "หาดวงสัตว์ดิวิรฤทธิ" ตามเดิม
- (แจ้งความทหารที่ ๕๐/๗๗๒๘ ลง ๓ ต.ค. ๗๗) ๓ ต.ค. ๗๗
- ๒๔๗๗

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

- เหรียญราชภรณ์ ๒ ข.ป. ๕๔
- เหรียญบรมราชภรณ์เงิน ร. ๗. ๒๕ ก.พ. ๖๗
- เบญจมาภรณ์ มงกุฎ ๖ พ.ย. ๖๘
- เบญจมาภรณ์ช้างเผือก ๖ พ.ย. ๗๓
- เหรียญที่ระลึกงานฉลองพระมหานคร ๒๗ มี.ค. ๗๕
- เหรียญพิทักษ์รัฐธรรมนูญ ๒๒ มี.ค. ๗๖
- เหรียญจักรมาตา ๒๗ พ.ย. ๗๗
- จักรถาภรณ์ มงกุฎ ๕ พ.ย. ๗๘
- จักรถาภรณ์ช้างเผือก ๒๐ ก.ย. ๘๐
- ตริตาภรณ์ มงกุฎไทย ๒๐ ก.ย. ๘๓
- ตริตาภรณ์ช้างเผือก ๓๘ ก.ย. ๘๔

ทศกัณฐ์มังกุฎไทย	๓๘ ก.ย. ๘๕
เหรียญช่วยราชการเขตภายใน	๒ ข.ก. ๘๕
ทศกัณฐ์ ข้างเผือก	๔ ข.ก. ๘๓
ประติมากรรมมังกุฎไทย	๕ ข.ก. ๘๕
เหรียญบรมราชาภิเศก (ทอง ร. ๘)	๕ พ.ก. ๘๓
เหรียญรัตนาภรณ์ ชั้นที่ ๓ ร. ๘)	๗ มี.ค. ๘๘
ประติมากรรมข้างเผือก	๕ ข.ก. ๘๘

ราชการทะเล

รักษาด่านและลาดตระเวนที่หาดเจ้าสำราญ	กับเรือพาด	๒๗ เม.ย. ๒๓-๓๐ เม.ย. ๒๓
รักษาด่านและลาดตระเวนที่หาดเจ้าสำราญ	กับเรือพาด	๓ ก.ค. ๒๓-๓๖ ก.ค. ๒๓
รักษาด่านและลาดตระเวนที่หาดเจ้าสำราญ	กับเรือพาด	๓๗ ก.ค. ๒๓
ฝึกหัดภาคต่อรบี่โต	กับ ร.ค.ด. ๔	๔ พ.ย. ๒๓ - ๓ ก.พ. ๒๓
รับทหารอาสาที่เกาะสังข์	กับ ร.ค.ด. ๔	๒๘ เม.ย. ๒๒ - ๓ พ.ค. ๒๒
ฝึกหัดกระบวณศึก	กับ ร.พ.ด. เด็ชทยานชด	๓๔ เม.ย. ๒๔ - ๒ พ.ค. ๒๔
ไปในคราวเสด็จพระราชดำเนินจังหวัดสมุทรปราการ		
กับ ร.พ.ด. เด็ชทยานชด		๓๒ พ.ค. ๒๔ - ๓๘ พ.ค. ๒๔
คราวเสด็จประพาสชายทะเล	ร.ด. ถัดทะเล	๒๘ ก.พ. ๒๕ - ๓ มี.ค. ๒๕
ฝึกหัดภาคต่อรบี่โต	ร.ร.ด. พระร่วง	๓๖ มี.ค. ๒๒ - ๓ ก.พ. ๒๒
ทดลองเครื่อง	ร.ร.ด. พระร่วง	๔ ก.ย. ๒๗ - ๘ ก.ย. ๒๗

ผู้พิพากษาศาลฎีกาของทัพบก กับ ร.ต. พระร่วง	๘ ก.พ. ๒๗ - ๒๕ มี.ค. ๒๗
ผู้พิพากษาระเบียบการของทัพบก กับ ร.ต. พระร่วง & ต.ค. ๒๗ - ๒๒ ต.ค. ๒๗	
ผู้พิพากษาศาลฎีกาของทัพบก กับ ร.ต. พระร่วง	๓๕ ต.ค. ๒๗ - ๓๕ มี.ค. ๒๗
ผู้พิพากษาศาลฎีกาของทัพบก กับ ร.ต. ศอร์ ๓	๗ ก.พ. ๒๗ - ๒๓ ก.พ. ๒๗
ผู้พิพากษาศาลฎีกาของทัพบก กับ ร.ต. ศอร์ ๓	๒๗ ก.พ. ๒๗ - ๒๐ มี.ค. ๒๗
ผู้พิพากษาศาลฎีกาของเรือ กับ ร.ต. เต๋อทยานชด	๒๕ ต.ค. ๒๗ - ๓๓ ก.ย. ๒๗
ผู้พิพากษาศาลฎีกาของเรือ กับ ร.ต. เต๋อทยานชด	๒๕ ต.ค. ๒๗ - ๒๓ พ.ย. ๒๗
ผู้พิพากษารวม กับ ร.ต. ศอร์ ๓ &	๓๐ มี.ค. ๒๗ - ๒๓ ก.พ. ๒๗
ไปผู้พิพากษาศาลฎีกาของเรือ กับ ร.ย.ฝ.	๒๓ พ.ย. ๒๗ - ๒๗ พ.ย. ๒๗
ไปทดลอง ร.ย.ฝ. จำใหม่ที่สัดหีบ กับ ร.ย.ฝ.	๓๒ ต.ค. ๒๗ - ๓๑ ต.ค. ๒๗
ไปผู้พิพากษารวม กับ ร.ย.ฝ.	๒๒ มี.ค. ๒๗ - ๓๓ ก.พ. ๒๗
” ” ”	๓๓ มี.ค. ๒๗ - ๓๕ ก.พ. ๒๗
” ” ” ร.ย.ฝ. ๓	๒๗ มี.ค. ๒๗ - ๓๒ ก.พ. ๒๗
ไปผู้พิพากษารวมในตำแหน่งผู้บังคับหมู่ เรือยามฝั่ง กับ ร.ต. เจ้าพระยา	๒๕ มี.ค. ๒๗ - ๒ มี.ค. ๒๗
ไปกับกองเรือผู้พิพากษารวมในตำแหน่งฝ่ายเสนาธิการของเรือ	๒๕ ต.ค. ๒๗ - ๒ ต.ค. ๒๗
คำสั่งกองทัพบกที่ ๓๓๓/๒๗ ไปผู้พิพากษาต่างประเทศของนักเรียน	
นายเรือ และรับเรือศอร์ ๓ ในตำแหน่งนายทหารประจำเรือ	
(เที่ยวไป) กับ ร.ต. เจ้าพระยา	๓๗ พ.ย. ๒๗
นำเรือศอร์ ๓ ๑๑ กลับจากประเทศอิตาลีในตำแหน่งผู้บังคับการ	
ร.ต. ศอร์ ๓ ๓๓ คราด (เที่ยวกลับ)	๓๗ มี.ค. ๒๗

ฅ

ไปฝึกภาครวมในตำแหน่งผู้บังคับการ ร.ต. อ่างทอง

๔ มี.ค. ๒๓ - ๘ มี.ค. ๒๓

ไปฉลองเรือ ร.ต. สังขตา ตำแหน่งเป็นผู้แทน ทร. กับ ร.ต. สังขตา

๒๗ มี.ค. ๒๒ - ๘ เม.ย. ๒๓

ราชการพิเศษ

ไปราชการพิเศษในการฝึกภาคต่างประเทศของนักเรียนนายเรือและ
รับเรือคอรบีโต ณ ต่างประเทศ (อิตาลี) ตามคำสั่งกองทัพอเรือที่ ๓๓๓/๒๘
ถึงวันที่ ๖ พ.ย. ๒๘ ไปกับ ร.ต. เจ้าพระยา ตั้งแต่ ๓๘ พ.ย. - ๑๘ มี.ค. ๒๘

ราชการทั้

ได้รับวันราชการท่คุณ ในคราวประกาศ ไขกฎอัยการศึก ในเขตจังหวัด
หวัดพระนคร - ธนบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๔ ตั้งแต่ ๓๐ มี.ย. ๘๔ - ๖ ก.ย. ๘๔

การศึกษาพิเศษ

ศึกษาวิชา ร.ร. นายทหาร พ.ศ. ๒๔๖๘ สอบได้ได้ (แจ้งความ
๓๓๓/๒๔๖๘
๓๘๘๘๓)

ได้ผ่านเมืองทำต่างประเทศ

ไปฝึกภาคนักเรียนนายเรือ ได้ผ่าน สิงคโปร์, โคตัมโบ, เอเด็น,
สุเอซ, ปอร์ตุเกศ, เทรียสค์ มอนพั้ดคอนเน ตั้งแต่ ๓๘ พ.ย. ๒๘

ณ

ได้นำเรือ ร.ต. ตอร์บีโด ๓๓ (ตราด) จากประเทศอิตาลี ไต่ผ่าน
เมืองท่าคือ มอนพัสคองเนเทรียต์, เวนิส, ปาดราส, อาเรนส์, ปอร์ตเสต์
ตุเอซ, เฮเดิน, บอมเบย์, โคดัมโบ, ซามัง, สิงคโปร์ ถึง ๓๘ มี.ค. ๗๘

จำหน่ายออกจากราชการประจำ

คำสั่งกระทรวงกลาโหมที่ ๓๖๘/๒๓๒๕๐ ตั้ง ณ ๓๘ ข.ค. ๗๘ ให้
ออกจากประจำการเพราะเกษียณอายุ เป็นนายทหารนอกราชการเพื่อรับ
บำนาญตั้งกั ๕๖. ตั้งแต่ ๓ มี.ค. ๒๕๐๐

คำสั่งกระทรวงกลาโหมที่ ๒๘๕/๒๓๕๘๐ ตั้ง ณ ๒๗ ค.ค. ๐๕ ให้
ย้ายประเภทเป็นนายทหารพันราชการตั้งกั ๕๖. ตั้งแต่ ๓ มี.ค. ๐๕

หน้าว่าง

คุณพ่อ

ตลอดชีวิตของคุณพ่อเท่าที่จำความได้ คุณพ่อไม่เคยทำให้ลูก ๆ ได้รับความกระทบกระเทือนใจเลย คอยให้ความสนับสนุน ให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา ตลอดจนทรัพย์สินเงินทอง แก่บรรดาลูก ๆ อยู่ตลอดเวลา รู้สึกอบอุ่นเปรียบเสมือนร่มโพธิ์ ร่มไทร เป็นที่พำนักพักพิงได้เสมอ เอาใจใส่ดูแลทุกข์สุข อบรมสั่งสอนให้ลูกประพฤติแต่สิ่งที่ดีที่ชอบ ให้มีความขยันหมั่นเพียรทั้งในด้านการศึกษาและการทำงาน คุณพ่อเคยพูดอยู่เสมอว่า การให้สิ่งใดก็ไม่เท่ากับให้วิชาความรู้ระดับตน จึงพยายามส่งเสริมให้ลูก ๆ ได้ศึกษาอย่างดีเท่าที่จะทำได้

คามปรารถนาของคุณพ่อเป็นคนแข็งแรง ไม่ค่อยจะมีภาระเจ็บไข้ จะมีบ้างก็เพียงเป็นหวัดเล็ก ๆ น้อย ๆ เท่านั้น จนกระทั่งประมาณเดือนสิงหาคม จึงได้ล้มป่วยลง อาการชนแรกเพียงเบื่ออาหาร และปวดหลัง ลูก ๆ และนายแพทย์รักษา พยายามหาสาเหตุแต่ก็ไม่พบ จึงได้นำคุณพ่อไปรักษาที่ ร.พ. ศิริราช ขณะที่ยังอยู่ที่ ร.พ. คุณพ่อได้ปฏิบัติตามคำแนะนำของแพทย์อย่างเคร่งครัด ในที่สุดก็พบสาเหตุว่าป่วยเป็นโรคมะเร็งที่ลำไส้ใหญ่ สุดความสามารถของแพทย์จะทำการรักษาได้ คุณพ่อจึงถึงแก่อนิจกรรมด้วยอาการอันสงบ เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๐๕ ยิ่งความเศร้าโศกเสียใจต่อลูก ๆ อย่างสุดซึ้ง ในการจากไปอย่างไม่มีวันกลับมาเช่นนี้ นำความรู้ลึกอึ้งว่า ถ้าเหว่มาสู่บรรดาลูก ๆ ทุกคน

ด้วยบุญกุศลตลอดจนคุณงามความดีของคุณพ่อที่ได้บำเพ็ญไว้อย่างดีเมื่อครั้งมีชีวิตอยู่และอำนาจการบำเพ็ญกุศลอุทิศของลูก ๆ ก็น่าจะบังบันดาลให้คุณพ่อจงประคับแต่ความสุข ในสุคติสมบัติปรายภพนั้นด้วยเทอญ.

หน้าว่าง

คำไว้อาลัย

แก่

พลเรือโท หลวงสวัสดิ์ดิวรฤทธิ

ภายหลังเวลาที่ด้มาคมศิษย์องนงคาราม ในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ตั้ง
ขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๘ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามัคคีระหว่าง
ศิษย์องนงคาราม อุปถัมภ์กิจการของวัดองนงคาราม ส่งเสริมศีลธรรม และ
ช่วยเหลือกันในการงานปณิกิจของสงฆาสิก

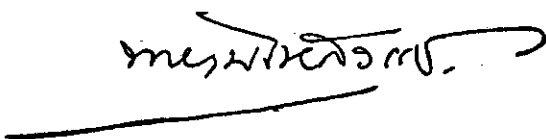
พลเรือโท หลวงสวัสดิ์ดิวรฤทธิ ผู้เป็นศิษย์องนงคารามด้วยผู้หนึ่ง
ซึ่งเคยเป็นศิษย์ศึกษาเล่าเรียนอยู่ในสำนักวัดองนงคารามาตั้งแต่เยาว์วัย
และเป็นศิษย์ใกล้ชิดอยู่กับท่านเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ พุทธสร
มหาเถระ อดีตเจ้าอาวาสวัดองนงคาราม เมื่อได้ทราบวัตถุประสงค์ของ
สงฆาคมนัดตั้งแล้ว จึงมีความยินดีสมัครเป็นสมาชิกของสงฆาคมน และ
ได้มีความสนใจในกิจการของสงฆาคมน โดยเสด็จเวลามาร่วมประชุมและ
บำเพ็ญกุศลในการประชุมใหญ่ของสงฆาคมนประจำปี ตลอดจนเวลาว่าง
บำเพ็ญกุศลพิเศษในวัดองนงคาราม ก็ได้ให้เกียรติมาร่วมมือช่วยเหลือ
ให้การบำเพ็ญกุศลของสงฆาคมนและของวัดองนงคารามดำเนินไปด้วยดีตลอด
มา แสดงให้เห็นเป็นผู้มีตนอยู่ในความกตัญญูแก่เวทิต่อสำนักและครู
อาจารย์ของตน

ด้วยคุณงามความดีของ พลเรือโท หลวงสวัสดิ์ดิวรฤทธิ ดังกล่าว
แล้ว จึงได้รับเกียรติจากที่ประชุมใหญ่ของสงฆาคมนัดตั้งให้เป็นกรรมการ
ที่ปรึกษาพิเศษของสงฆาคมน และต่อมาได้รับเกียรติให้ดำรงตำแหน่งผู้
อุปถัมภ์ของสงฆาคมนอีกตำแหน่งหนึ่งตลอดมา จนถึงเวลาวาระสุดท้ายแห่งชีวิต

ฉะนั้น เมื่อบรรดากรรมการและสมาชิกของสมาคม ได้ทราบข่าว การวายชนม์ของพลเรือโท หลวงสวัสดิ์ดิวรฤทธิ จึงรู้สึกสงัดใจเป็นอย่างยิ่ง และร่วมกันจัดพวงมาตาในนามของสมาคมไปคำนับศพ เพื่อเป็นเกียรติ และแสดงความอาลัยในคุณงามความดีที่มีอยู่ที่สมาคมเป็นอันมาก ทั้งได้ ร่วมกับทางวัดคองคารามจัดการบำเพ็ญกุศลทักษิณานุปทานอุทิศส่วนกุศล ไปให้อีกส่วนหนึ่ง เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพครั้งนั้นด้วย

บัดนี้ พลเรือโท หลวงสวัสดิ์ดิวรฤทธิ ได้วายชนม์ดวงดับไปแล้วตาม สภาพของสังขาร นับว่าสมาคมได้สูญเสียผู้เป็นที่รักถึงสำคัญของสมาคมไป อีกคนหนึ่ง ซึ่งไม่มีวันจะกลับมาร่วมกิจการของสมาคมและของวัดคองคาราม ค่อไปอีกได้ สมาคมศิษย์องคาราม ในพระบรมราชูปถัมภ์ จึงขอถือโอกาส บันทึกกุศลกรรมความงามความดีของ พลเรือโท หลวงสวัสดิ์ดิวรฤทธิ ไว้ ณ ที่นี้ เพื่อเป็นเกียรติและอนุสรณ์สืบไปตลอดกาลนาน

ขออำนาจแห่งกุศลกรรมทั้งหลาย ที่พลเรือโท หลวงสวัสดิ์ดิวรฤทธิ ได้บำเพ็ญไว้แล้วแก่สมาคมและวัดคองคารามส่วนหนึ่ง กับบุญกุศล ทักษิณานุปทานที่สมาคมได้ร่วมกับทางวัดคองคารามบำเพ็ญอุทิศไปให้อีก ส่วนหนึ่ง จงประมวลกันคิดตามสนอง “ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์” ของ พลเรือโท หลวงสวัสดิ์ดิวรฤทธิ ผู้ดวงดับไปแล้วสู่ปรโลกให้สถิต ณ ทิพย์สถาน ประดับต้นศิษุเกษมดำรงอายุ ตามควรแก่คติวิสัยในสัมปรายาทุกประการ.

นายกสมาคมศิษย์องคาราม
ในพระบรมราชูปถัมภ์

พล ร.ท. หลวงสวัสดิวรฤทธิ

อดีตผู้บังคับกองสัญญาณทหารเรือ (พ.ศ. ๒๔๗๗-๒๔๘๒)

สมัยเมื่อข้าพเจ้ายังเป็นนายทหารชั้นประทวนเด็ก ๆ ซึ่งในขณะที่ท่านยังดำรงยศเป็น เรือเอก ข้าพเจ้าไม่เคยอยู่ในปกครองบังคับบัญชาของท่าน แต่เคยได้ยืมคติศัพท์จากเพื่อนร่วมงานของข้าพเจ้า ซึ่งเคยอยู่ในปกครองบังคับบัญชาของท่าน โดยเฉพาะผู้ที่เคยเป็นพนักงานวิทยุ และทัศนสัญญาณใน ร.ต. เต๋อทยานสด ว่า ท่านมีนิสัยดีเยี่ยมขาด เป็นผู้เคร่งครัดในการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับและวินัยมาก เป็นคนตรงไปตรงมา ทำให้ผู้ใดบังคับบัญชาที่ไม่ชอบการเข้มงวดกวดขันพากันลงความเห็นว่าท่านเป็นคน “ดี”

เมื่อท่านดำรงยศเป็น นาวาตรี ได้ไปรับตำแหน่ง ผู้บังคับกองสัญญาณทหารเรือ ต่อจาก พล.ร.ท. ดงม จรุงพร ซึ่งขณะนั้นยังดำรงยศเป็นเรือเอก ตั้งแต่ ๑๗ ธ.ค. ๒๗ เพื่อสืบเปลี่ยนให้ เรือเอก ดงม จรุงพร ไปศึกษาวิชาช่างวิทยุที่วิทยาลัยมาร์โคนี ประเทศอังกฤษ และท่านได้ครองตำแหน่งผู้บังคับกองสัญญาณทหารเรืออยู่ประมาณ ๕ ปี จนถึง ๘ พ.ค. ๒๒ จึงได้ย้ายไปรับตำแหน่งเป็นหัวหน้ากองพัสดุทหารเรือ

ระหว่างที่ท่านยังเป็นผู้บังคับกองสัญญาณทหารเรืออยู่นั้น ท่านได้รับตำแหน่งราชการพิเศษชั่วคราวอีก คือ -

๑๘ พ.ย. ๒๘ ให้เดินทางไปเป็นผู้บังคับการ ร.ต. ตราด นำ ร.ต. ตราด จากประเทศอิตาลี มาถึงกรุงเทพฯ เมื่อ ๑๘ มี.ค. ๒๘

๔ ม.ค. ๑๓-๑ มี.ค. ๑๓ เป็นผู้บังคับการ ร.ต. อ่างทอง (จำเริญ) ซึ่งเป็น
เป็นเรือกองบัญชาการกองเรือผดุงภาคทัพเรือ

ท่านเป็นผู้สนใจในการศึกษา และการก้าวหน้าในวิชาการของผู้ใ้
บังคับบัญชามาก ในระหว่างที่ท่านเป็นผู้บังคับกองสัญญาทหารเรืออยู่
นั้น ได้มีการเปิดรับนักเรียนเหล่าวิทย์ที่มีความรู้ด้านเรือการศึกษาดำเนิน
สูง รวม ๕ รุ่น บางรุ่นก็ขาดครูผู้สอนในบางวิชา ท่านก็ได้กรุณาสอนให้
ด้วยตัวท่านเอง เช่น วิชาการเดินเรือใกล้ฝั่ง (เพื่อใช้ในการวิทย์ยุทธศาสตร์)
วิชาวิทย์และไฟฟ้าทางทฤษฎี เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ชวนช่วยหาจ้าง
ครูภายนอกมาสอนให้ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศส และให้ข้าราชการ
ในสังกัดกองสัญญาทหารเรือในขณะนั้นที่มีความสนใจ ได้มีโอกาสเข้า
เรียนร่วมด้วย

นักเรียนวิทย์ในรุ่นสมัยที่ท่านเป็นผู้บังคับกองสัญญา ฯ อยู่ นั้น ที่
ยังประจำการอยู่ในขณะนั้น มียศเป็น นาวาโท นาวาอากาศโท และนาวาตรี
อยู่ก็หลายคน และยังกล่าวกันว่า มีที่ได้เป็นพันตรีประจำการอยู่ในกองทัพ
บกสหรัฐอเมริกา มี ส่วนมากที่ได้ลาออกจากทหารไปแล้วที่ได้ไปมี
ตำแหน่งการงานชั้นหัวหน้า ๆ โดยได้ใช้วิชาการที่ได้รับการศึกษาไปจาก
ท่านกันในสมัยนั้นก็มีอีกหลายคน

ในทัศนะของข้าพเจ้า ท่านเป็นผู้ใหญ่ที่เปิดเผย ตรงไปตรงมา
โอบอ้อมอารีต่อผู้น้อย มีจิตใจเต็มไปด้วยพรหมวิหารธรรม เป็นผู้ควร
เคารพนับถืออย่างยิ่ง โดยจะไม่ต้องเดียงใจภายหลังว่าเคารพนับถือคนผิด
เพราะยังได้อยู่ใกล้ชิดท่านนานเท่าใด ก็ยังได้มองเห็นคุณธรรมอันประเสริฐ
ของท่านเด่นชัดขึ้นเท่านั้น และท่านยังมีคุณลักษณะพิเศษอยู่อีกอย่างหนึ่ง

คือท่านเป็นผู้ที่ไม่หวงใจต่อโลกธรรม และไม่ยอมลงความเห็นต่อคดต้อง
กับใครโดยไม่มีเหตุผล เนื่องจากท่านเป็นผู้ที่ทรงไว้ซึ่งความเป็นธรรม
อย่างสูง

ในระหว่างที่ท่านเป็นผู้บังคับกองสัญญาณ ๑ อยู่เนั้น ท่านให้ความ
เมตตาอารีต่อผู้ใต้บังคับบัญชาโดยทั่วหน้ากัน ให้ความสำคัญทั้งหมึกัดชีวิต
ทุกครอบครัว เวลาเย็นเลิกงานกลับบ้าน ถ้าวันใดท่านไม่มีกิจธุระต้อง
เร่งรีบ ท่านมักจะเดินออกจากกอง ๑ โดยผ่านทางบ้านพักของข้าราชการ
ในสังกัดกองสัญญาณ ๑ เสมอ เพื่อได้มีโอกาสแวะเยี่ยมเยียนไต่ถามความ
เป็นไปและทุกข์สุขแก่ครอบครัวโดยทั่วกัน

แม้ท่านจะได้จากกองสัญญาณ ๑ ไปแล้ว เป็นเวดนานานบ่ก็ตาม ท่าน
ก็ยังจำได้และระลึกถึงผู้ที่เคยอยู่ใต้บังคับบัญชา เมื่อพบข้าพเจ้าครั้งใดก็
เรียกไปสอบถามถึงคนอื่น ๆ ในรุ่นนั้นอยู่เสมอ ไม่เคยลืม

ครั้งหนึ่งเมื่อพวกเราได้ย้ายไปอยู่ที่บมพระจุลจอมเกล้า และได้
เปิดยื่นชื่อหน่วยเป็นกองต่อสาร ๑ ได้จัดงานตั้งทำยบเก่าค่อนวันบ่ใหม่ขึ้น
เมื่อ ๓๐ ธ.ค. ๘๘ เป็นครั้งแรก ขณะนั้นท่านดำรงตำแหน่งเป็นเจ้า

กรมการเงินทหารเรือ ท่านยังได้กรุณาเดินทางจากกรุงเทพ ๑ ไปร่วมงาน
กับพวกเราตามคำเชิญด้วยความเต็มใจ แม้ในวันนั้นท่านก็ได้รับเชิญจาก
ที่อื่นพ้องกันอีกด้วย และการเดินทางไปบมพระจุลจอมเกล้าในขณะนั้น
ก็ยังไม่สะดวก แต่ท่านก็ยังไป พวกเราจัดเป็นเกียรติและขอบพระคุณ
ในความกรุณาของท่านในครั้งนั้นเป็นอย่างยิ่ง

ทั้ง ๆ เป็นที่ทราบบันอยู่โดยทั่วไปแล้วว่า การตายจากไปนั้นเป็น
กรรมดาของสังขาร เมื่อมี "เกิด" ก็ย่อมมี "แก่" "เจ็บ" และต้อง

“ตาย” จากไปในที่สุด ใคร ๆ แม้จะมี “ฤทธิ์” มี “อำนาจ” มี “วาสนา” และมี “ทรัพย์สินสมบัติ” ดังปานใดก็ตาม จะหลุดพ้นไปจาก “ความตาย” หาได้ไม่ ไม่ว่าจะเป็นคนยากดีมีจนอย่างไรก็ต้องพบกับความตายทั้งนั้น แต่เมื่อได้ทราบข่าวการถึงแก่อนิจกรรมของท่าน ข้าพเจ้าก็อดที่จะเศร้าสลดใจและอาวรณ์ไม่ได้ ที่ต้องสูญเสียท่านผู้ใหญ่นักดำรงค์ที่ข้าพเจ้าเคารพรักเยี่ยงบิดาของข้าพเจ้าไปในครั้งนี้ แต่คุณงามความดีของท่านหาได้ตายตามไปด้วยไม่ ยังคงปรากฏอยู่ในความทรงจำของข้าพเจ้าและผู้ที่ใคร่เห็นคือไปชัณวันนทร์

ขอคุณงามความดีและกุศลกรรมที่ท่านได้บำเพ็ญไว้ในภพนี้ จงดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของท่านได้เสวยความสงบสุขในสัมปรายภพเกิดผดานดังดีจากกุศลกรรมใดที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญแล้ว หรือที่กำลังจะบำเพ็ญต่อไป ข้าพเจ้าขออธิษฐานจิตอุทิศผดานดังดีนั้นแต่ท่าน พล. ร.ท. หดวงดัดดี-วรฤทธิ์ ขอให้ดวงวิญญาณของท่านได้ดำเนินประโชชน์ตามควรแก่คติวิสัยในโลกหน้าทุกประการ.

นาวาเอก วารี สิทธิทัศน์

กรมสื่อสารทหารเรือ.

ตำราคุณลักษณะแม่

บทโคลงไหว้ครูและอารัมภบท

ถวายบังคมเกษเบ่อง^๕

แทนสุนาลัยทองเทียน

ไสยเวทวิชาเพียร

แสดงวิลาเลศไฉว้

นักสิทธิ์วิเวทพร้อม

พระกะไลโกฏทรง

บุษกายวิลาพงษ์

สิทธิ์เวทดาไฟให้

บงเจวียน

ธูปไม้

พิรภพ พระนา

เลศรู้คำสตร์ไสย

สององค์ ท่านนา

พรตให้

มัจฉเสศ

เกิดเชื้อแม่วระภูล^๕

ภาพที่ ๑

แมวชื่อ นิลรัตน์

สมยานามชาติเชอ^๕

กายดำสีทึบสามรรถ
พื้นเนตรเล็บลิ้นทัด
หางสุดเรียวยาวนาน้อม

นิลรัตน์^๕

เลอศพร้อม
นิลคู่ กายนา
นอบโน้มเสมอเศียร

ภาพที่ ๒

แมวชื่อ วิลาศ

ราวคอทับถาดทอง
ขาวตลอดหางดู
มีเสวตสีบาททรู
นามวิลาศงามคล้าย

สองหู
ดอกฝ้าย
สองเนตร เขียวแฮ
โกล่พ่นกายดำ

ภาพที่ ๓

แมวชื่อ ศุภลักษณ์หรือทองแดง

เน็ตโนมสุภลักษณ์ดำ
สีดั่งทองแดงฉนั้น
แสงเนตรเนกแสงพร
กั้นสรรพโทษแคล้ว

วิถาวรณ
เพริศแพรว
โนภาส
สิ่งร้ายคินเกษม

ภาพที่ ๘

แมว ชื่อเก่าแต้ม

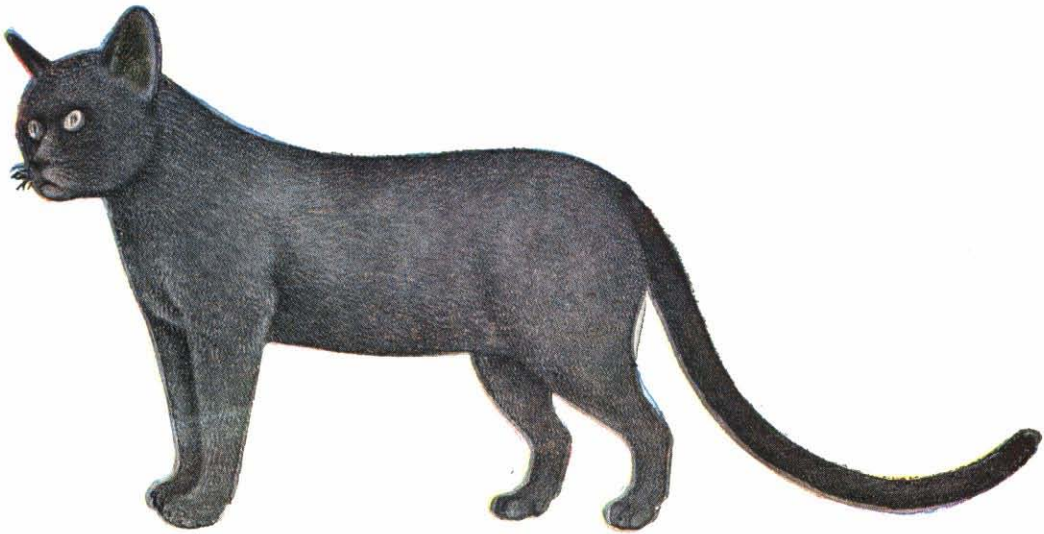

สลัสดวงคอศิระตัน
สองไหล่กำหนดทั้ง
มีโลมดำบบัง
เก่าแห่งดำดุม้า

ขาหลัง
บาทหน้า
ปลายบาท สองแฮ
ผ่านพินขาวเสมอ

ภาพที่ ๕

แมวขี้ มาเลศหรือคอกเลา

วิลามาเลศ^๕พน

ขนตั้งคอกเลาราย

โคนขนเหมมมอปลาย

ตาดังน้ำค้าง^๖ข้อย

พรรณกาย

เรียบร้อย

ปลอมเสวต

หยาดต้อง^๗สັตบง

ภาพที่ ๖

แมวข้อ แขนงเศวต

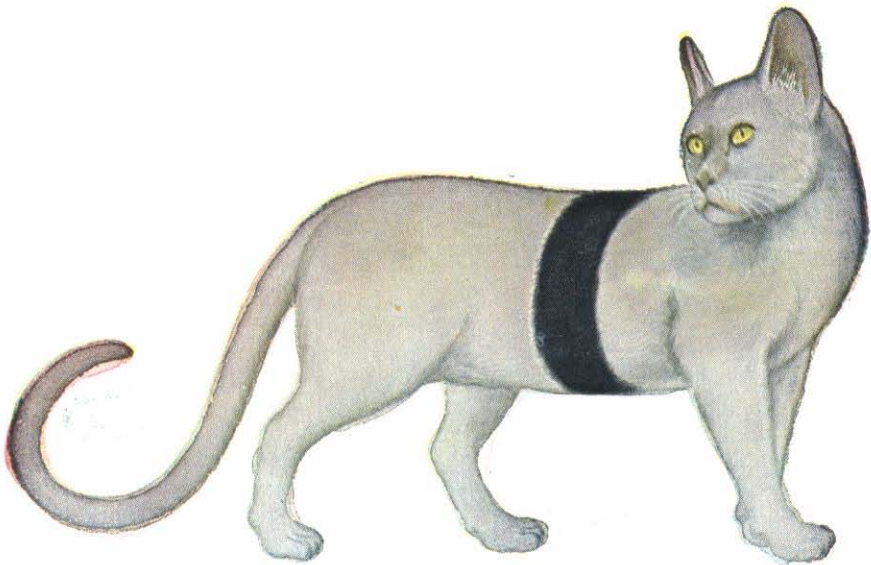

ขนดำแซมเศวตสั้น
ขนคู่โลมกายบาง
ทรงระเบียบเรียบสำออง
ตาดั้งแสงหึ่งห้อย

สรรพางค์
แบนน้อย
เรียวรู้่น งามนา
เปรี๊ยนน้ำทองทา

ภาพที่ ๗

แมวชื่อ รัตนกัมพล

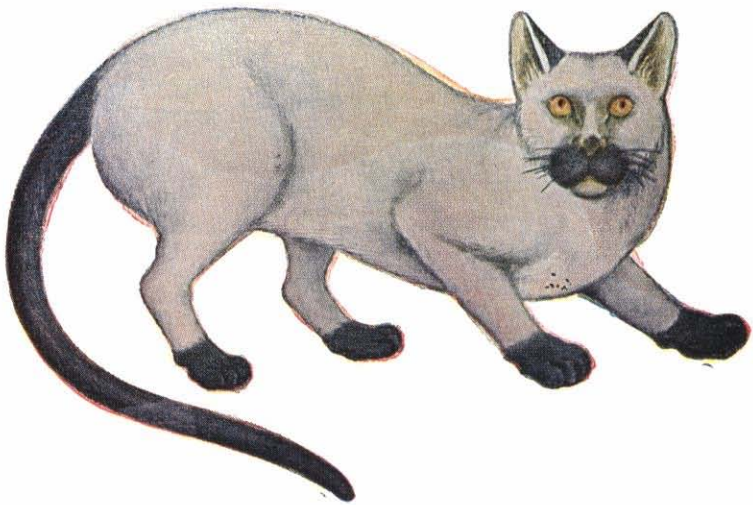

สมยากาเขศย้อม
ชื่อรัตนกัมพลหวัง
ดำรัดรอบกายจิ้ง
ตาตั้งเนื้อทองใต้

สีสังข์
ว่าไว้
หวัดอก หลังนา
หกน้ำเนยนแสง

ภาพที่ ๘

แมวชื่อ วิเชียรมาส

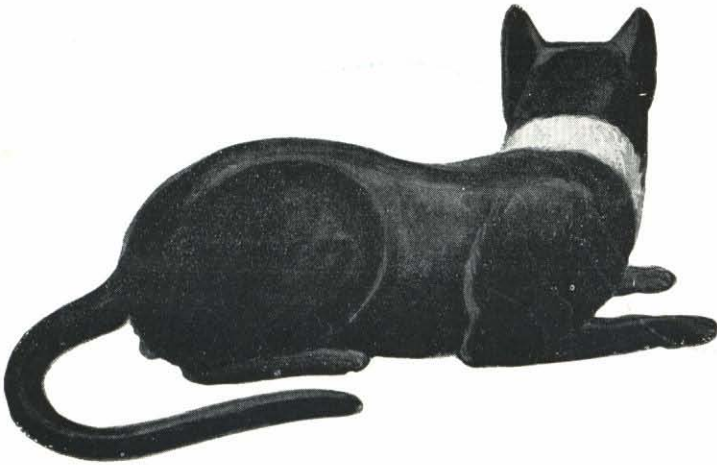

ปากบนหางสีเท้ำ
แปดแห่งดำคุดจปอง
สีเนตรดั่งเรือนรอง
นามวิเชียรมาสไซร์

โสดสอง
กล่าวไว้
นาคสวาทิ ไว้เอย
สอด^{ษ์}ฟันขนขาว

ภาพที่ ๙

แมวขี้อ นิลจ๊กกร

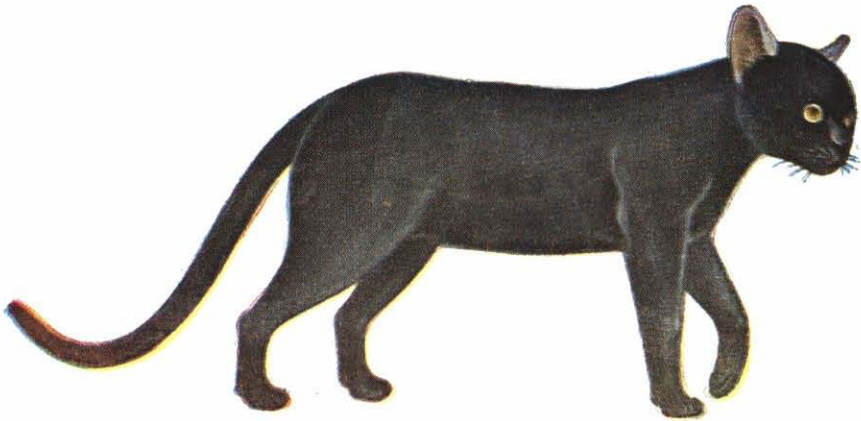

นิลจ๊กกรบอกชื่อขี้อ
กายดุจกลีบกก
เสวตรอบรัดกรรฐา
เนาประเทศได้แม่

ลักษณะ
เทียบแท้
โดยที่
ตั้งนควรถนอม

ภาพที่ ๑๐

แมวชื่อ มุติลา

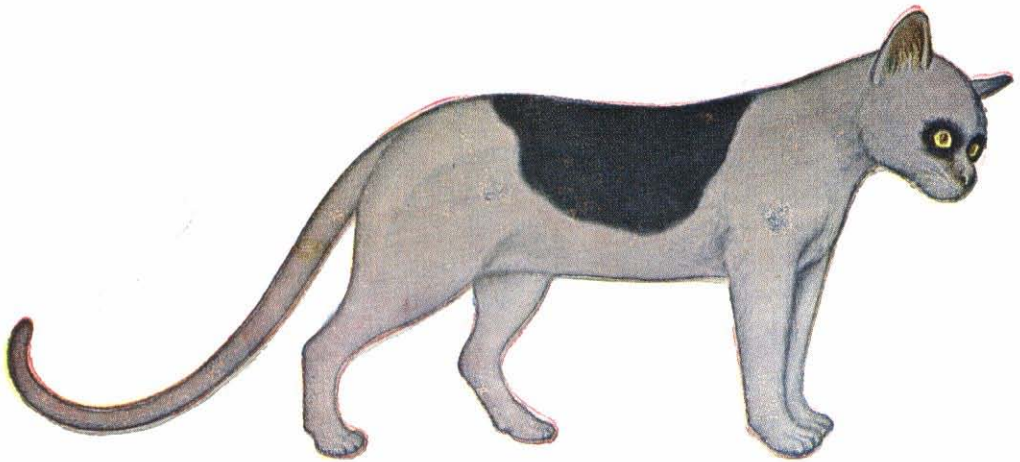

มุติลาปรากฏแจ้ง
ไบโสตสองเสวตปาน
สีตาพกาบาน
หางสุดโถมดำถ้วน

นามสมาน
บักถ้วน
เบญมาส เหลืองนา
บาทพินกายเสียร

ภาพที่ ๑๑

แมวชื่อ กรอบแวนหรืออานมา

หนึ่งนามกรอบแวนพื้น

เสวตผา

ขนดำเวียนวงตา

เฉกข้อม

เหนือหลังตั้งอานอา

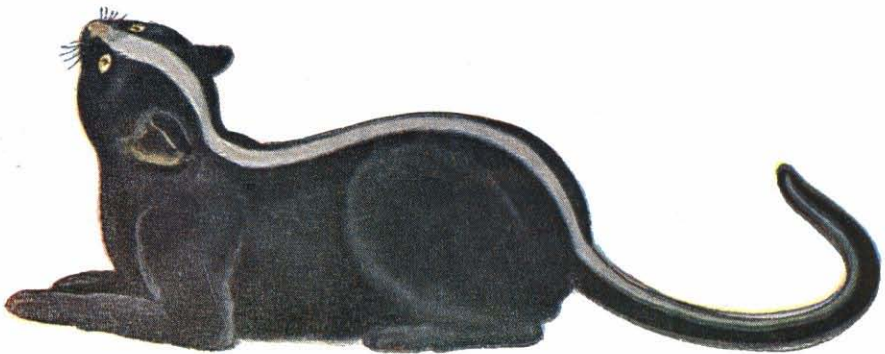
ซาชาติ

งามตั้งวงหมึกพร้อม

อยู่ตัวใดแสวง

ภาพที่ ๑๒

แมวชื่อ บัดเศวตหรือบัดตลอด

บัดเศวตลักษณะนั้น

ขาวตลอดหางหา

ระคุ่มแจกสลับตา

ตาดั่งกำทรายล่อม

ปลาชนา สาแล

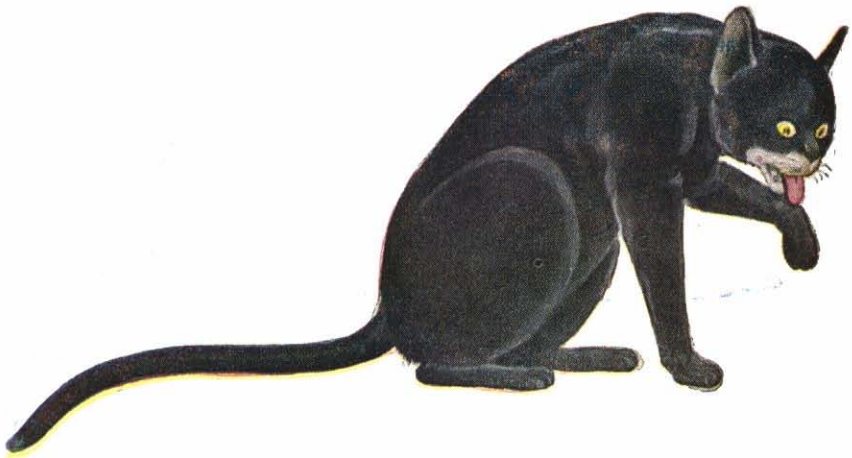
ยากพ้อม

กายเฟ็ด เดียวแฮ

บุษยน้ำพลอยเหลืออง

ภาพที่ ๑๓

แมวชื่อ กระจอก

มีนามกระจอกนั้น
กายดำสีสรรพสม
ขนขาวเงกเมขลม
ตาประสมสีขน

ตัวกลม งามนา
สอดฟัน
ลอยรอบ ปากแฮ
เปรียบนารังผสาน

ภาพที่ ๑๔

แมวชื่อ สิงห์เสพย์

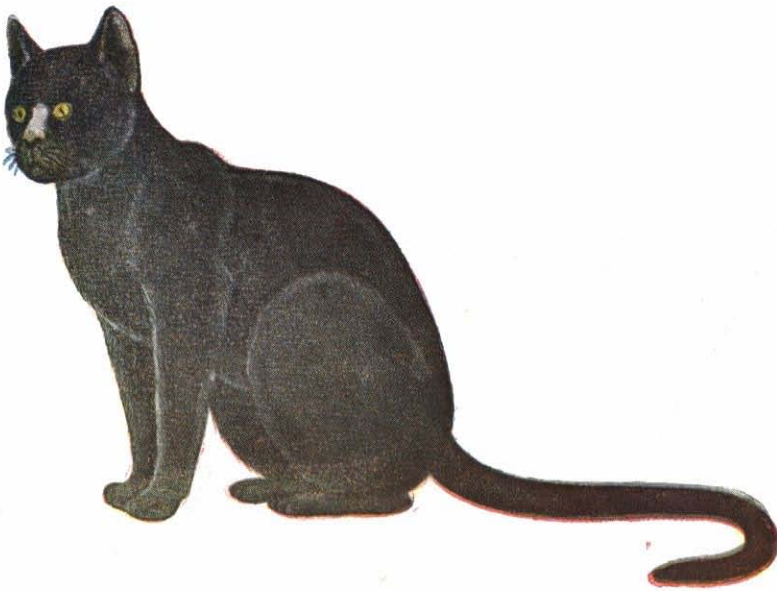

นามสิงห์เสพย์ชื่อเชอ
ขาวที่ริมปากทราย
เวียนเถลิงศอสังข์ปลาย
ตาดังสร้างข้อม

ดำกาย
รอบล้อม
นาสิก อยู่แธ
หยาดน้ำจางแสง

ภาพที่ ๑๕

แมวชื่อ การเวก

มีนามการเวกพิน
ศรีสรตักษณนำ
สองเนตรเลื่อมแสงคำ
สันจุมุกสีเสวตไชร

กายดำ
นนะไว้
คือมาศ
ดุจเม่นแบบเข็ยน

ภาพที่ ๑๖

แมวชื่อ จตุบถ

จตุบถหมดเพ็ดน้อม

โลมสกลกายแสง

สั้บาทพิศเล่ห์แฝง

ตาเลื่อมสีเหลืองคล้าย

นามแสดง ไข้วนา

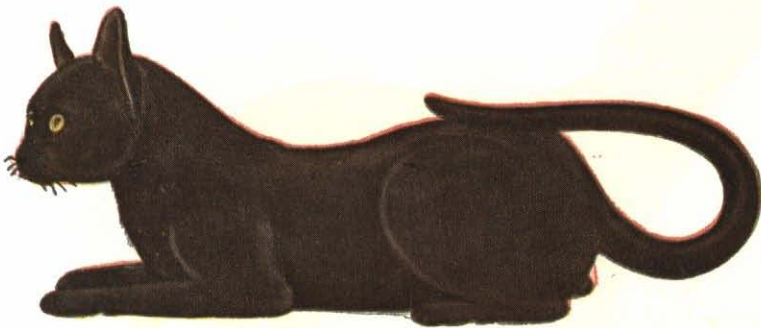
หมักคล้าย

ลายเสวต

เช่นแม้นดอกโสน

ภาพที่ ๑๗

แมวชื่อ โกลุญา

กายดำลอสุดท้อง
ตาดั้งสีบวบกถ
โกลุญาพจน์นิพนธ์
ปากและหางเร็วแฉล้ม

ขานน เลอียดเฮย
ดอกแย้ม
นามกล่าว ไว่เนา
ทอดเท้าคือสิงห์

โคลงแจ้งคุณภาพแมว ๑๗ ชนิดข้างต้น

สิบเจ็ดลักษณะข้อ

ควรจะเสาะแสวงหา

จะกอบเกียรติยศลา

ทรัพย์จะพูนเพิ่มให้

วิลา นินา

สืบไว้

วรสวัสดิ์ ยิ่งแฮ

เพราะเลื่องแมวศรี

แมวชายสี่พอย่าง

ใส่ทศงแรมบิ

อัญฉิวเมวณมี

อาจประหารภักชน

ชากศิ

ขวนชน

คุณยิ่ง นักแฮ

กอบเกอพุลผล

ต่อไปนี้เป็นแมวร้าย ๖ ชนิด

ภาพที่ ๑

แมวชื่อ ทูพพลเพศ

ตัวขาวตาเล่ห์ข้อม
หนึ่งดั่งโลहितทา
ปลอมลักคาบมัสยา
ชื่อทูพพลเพศให้

ชานสลา
เนตรไว้
ทุกคำ คืบแฮ
โทษร้อนแรงผลาญ

ภาพที่ ๒

แมวข้อ พรรณพยัคฆ์หรือลายเสือ

มีพรรณพยัคฆ์เพศพน

ลายเสือ

ขนตั้งชูบคร่าเกตุ

เกลดบกล้อง

สีตาโสดแสงเจือ

เจิมเปลือก ตมแฮ

เสียงดั่งผีโป่งร้อง

เรียกแคว้นพงไพร

ภาพที่ ๓

แมวชื่อ ปีส่าง

ปัสสาวะจําพวกนี้
เกิดซึ่งตุกออกกน
หางขดตั้งงูดิน
ขนดุษากสยายเส้น

อาจัน โทษนา
ไปเว้น
ขอบขนด
ชูปเนอยานหน้ง

ภาพที่ ๔

แมวชื่อ หินโทษ

หินโทษโหดชาติเชอ
เกิดลูกตายออกมา
สันดานเพศกายปรา
ภัยพิบัติพานต้อง

ลักขณา
แต่ท้อง
กฏโทษ อยู่แฮ
สิ่งร้ายมาสถาน

ภาพที่ ๕

แมวชื่อ กอบเพลิง

มักนอนยุ่งอยู่ซุ่ม
เห็นแต่คนเดินชาย
กอบเพลิงกำหนดหมาย
ทรลัทธิชชาติเชือร้าย

ซ่อนกาย
วังคล้าย
นามบอก ไว้อย
โทษแท้พลันถึง

ภาพที่ ๖

แมวชื่อ เหน็บเสเนียนิด

เหน็บเสเนียนิดนามโทษร้าย	เริงเงี้ยว
ค่างที่ทุยหางเห็น	โหดร้าย
ทรงรูปพิกลเบญ	จาเพศ
แมวดังนี้อย่าไว้	ถิ่นบ้านเสียศรี

ต่อไปนี้เป็นบทโคลงแสดงโทษแมวร้าย

วิลาหีนชาติเชื้อ	ทุพพล ร้างแฮ
โดยศาสตร์เวทาค์ยล	ยากรู้
อย่าควรประกอบปน	ของชั่ว ไร้ณา
ทรัพย์และยศศักดิ์ผู้	ที่เลี้ยงสุญเกษม

แมวมีลักษณะพร้อม	เพร่ากาย
หางดั่งบ่วงเบ็ดทนาย	โทษไว้
เฉกพลอยเพชรรัตนสลาย	โดยกล่าว มาแฮ
จงปล่อยเสียอย่าได้	คิดเลี้ยงยังสถาน

สมบุรณสืบเจ็ดพร้อม	ลักษณะ
สฤษฏ์นามสมยา	บอกแจ้ง
แมวโทษหกตัวมา	บันจบ
ยี่สิบสามตัวแสรัง	สิบไว้พึงขล

จบบทโคลงลักษณะแมว

ต่อไปเป็นกาพย์ ๑๖ แสดงคุณโทษของแมว ดังนี้

ฉบับ ๑๖

- ๑ แมวเอกท่านกล่าวโดยหมาย ตำราบรรยาย ในรูปพรรณเนิ่นนา ฯ
- ๑ กายดำแค้นพัศตรโสภา สองบาทบาทาทา ท้องหลังแลหางมีศรี ฯ
- ๑ เก้าแห่งใสเสมอสาลี เนตรดั่งมณี ปรางภูเปรียบนัยนา ฯ
- ๑ สำเนียงไพเราะนักรหนา เป็นที่เมตตา แก่ฝูงมนุษย์หญิงชาย ฯ
- ๑ แม้ใครได้เลี้ยงโดยหมาย จักได้เป็นนาย ผู้ใหญ่เล่นที่ถานา ฯ
- ๑ ศฤงคารบริวารโกคา ทรัพย์สินจกมา เนื่องๆ บริบูรณ์พุดมี ฯ
- ๑ จักเจริญสวัสดิภาพศักดิ์ศรี สัตรูไฟรี บ่ห่อนจะไกล่กลายตน ฯ
- ๑ เลี้ยงให้จืดมีผล ตามท่านกล่าวกล ตำราตั้งขึ้นโดยปอง ฯ
- ๑ หนึ่งกายขาวสีสมพอง โสภาล้ายอง แลดำนั้นเก้าแห่งมี ฯ
- ๑ เสมออย่างม้าเทศมีศรี แม้นใครเลี้ยงดี คำขายจะได้โกคา ฯ
- ๑ ทรัพย์สินสมบัตินานา ณะเอ็นให้มีมา ทุกสิ่งสารพรรณพั้งมี ฯ
- ๑ ผู้นั้นจะเป็นเศรษฐี เพราะแมวนั้นดี จะให้ซึ่งคนเจ้าตน ฯ
- ๑ หนึ่งนามนิรัตน์โสภณ หัวทั้งสากล เล็บลิ้นก็ดำอำไพ ฯ
- ๑ แม้นสบพบแมวตัวใด ดำดูจท่านไซย ดั่งสูงสูงเลี้ยงรักษา ฯ
- ๑ บ่อมจะให้คุณอนเนกา ศฤงคารโกคา จะเนื่องเป็นนิจบบริบูรณ์ ฯ
- ๑ กอบด้วยโกลไคไอศูรย์ แสนสุขเพิ่มพุด เจริญสวัสดิ์ก้าจกภัย ฯ
- ๑ หนึ่งนามทองแดงแสงใส เล็บลิ้นพั้นใน นั้นแดงดั่งแกล้งย้อมทา ฯ
- ๑ ใครเลี้ยงจักได้ยศลา ยิงพั้นพรรณนา เป็นที่อำมาตย์มนตรี ฯ
- ๑ หนึ่งดอกเลาใสสี ขนขาวอินทรีย์ แลขนนั้นแกมแซมดำ ฯ

- ๑ ๐ ใครพบเร่งให้อุปถัมภ์ แมวนั้นจักนำ ซึ่งสุขสวัสดิมงคล ฯ
- ๑ ๐ หญิงชายทั่วหล้าสากล จักเมตตาดัน ด้วยแมวนั้นเป็นเสน่ห์หา ฯ
- ๑ ๐ เป็นที่รักใคร่ไปมา แห่งฝูงประชา นรชนทั่วทั้งหญิงชาย ฯ
- ๑ ๐ หนึ่งนามแมวแก้วโดยหมาย ขาวทั่วทั้งกาย แลเนตรนั้นดั่งมณี ฯ
- ๑ ๐ สู่เท้าคางามมีศรี หูหางดำดี ดั่งหมึกมาลายลาดทา ฯ
- ๑ ๐ มีคุณยิ่งล้ำนักหนา จักนำโลกา พิพัฒน์สมบัติเพิ่มพูล ฯ
- ๑ ๐ ใครเลี้ยงจักได้ไอศูรย์ ศฤงคารบริบูรณ์ ทุกสิ่งสารพรณ์จักมี ฯ
- ๑ ๐ หนึ่งลายดั่งปรอดมสี เลื่อมแสงรุจี ดั่งแกลงมัลลุลายทา ฯ
- ๑ ๐ เลี้ยงดีมีคุณนักหนา จงเร่งหามา เลี้ยงเทอญอย่าแคลงสงสัย ฯ
- ๑ ๐ หนึ่งนามมงคลอำไพ ดำราท่านไชย ว่าแมวนั้นเป็นมงคล ฯ
- ๑ ๐ กายดำคอขาวรอบขน ใครเลี้ยงเกิดผล ทรัพย์สิ้นสมบัติมากมี ฯ
- ๑ ๐ หนึ่งด่างจตุรอาณพาลี แด้นหน้ามีศรี นัยนาทั้งสองขอบตา ฯ
- ๑ ๐ ต่ค่าแสนค่าสิ่งทองคำ ใครเลี้ยงจักนำ เกียรติยศมาให้เจ้าตน ฯ
- ๑ ๐ หนึ่งดำเป็นขอบสกลนัย กายนั้นโสภณ ประหลาดดั่งแกลังกล่าวมา ฯ
- ๑ ๐ ใครเลี้ยงจักมียศลา มีเดชเดชา นุภาพแก่คนเกรงกลัว ฯ
- ๑ ๐ หนึ่งดำสี่เลื่อมทั่วตัว นาสีกสตัว ขาว่องเป็นแด่นโสภา ฯ
- ๑ ๐ ใครเลี้ยงจักได้ธนา ในเจ็ดเดือนตรา พระยาจะให้ลาภหลาย ฯ
- ๑ ๐ หนึ่งดวงด่างทั่วปรีชาย โสภาเพริศพราย ท่านกล่าวว่าเป็นศักดิ์ศรี ฯ
- ๑ ๐ ใครเลี้ยงจักเป็นมนตรี เสนาธิบดี ประกอบด้วยยศศฤงคาร ฯ
- ๑ ๐ หนึ่งแด่นปากจุมกโอฟาร ใครได้พบพาน จงเลี้ยงบำรุงรักษา ฯ
- ๑ ๐ จะได้ที่แดนไรณา ทรัพย์สิ้นโลกา ถ้าไพร่จักได้เป็นนาย ฯ
- ๑ ๐ หนึ่งด่างร่อมดท่านทนาย ดีแต่คำขาย สำเภาเกตรานาวัง ฯ

- ๑ พอค้ำควรเลี้ยงโดยหวัง แมวนั้นดูจกคลัง เงินทองทุกสิ่งพุดมี ฯ
- ๑ หนึ่งต่างบัตตลอดสอดศรี ดำราว่าดี ใครเลี้ยงจกยั้งตระกูล ฯ
- ๑ กอบด้วยยศศักดิ์ไอศุรย์ ทุกสิ่งบริบูรณ์ พร้อมมูลเป็นนิจนรินทร์
- ๑ หนึ่งส้เท่าต่างขบขัน ท่านว่าควรกัน ให้เลี้ยงแต่ราชินิกุล ฯ
- ๑ แมวนั้นยอมจะให้คุณ จงมีกรบุญ อย่าได้ไปทำอันตราย ฯ
- ๑ หนึ่งต่างสองหูโดยหมาย ดำราท่านทาย ว่าควรจะเลี้ยงแต่สงฆ์ ฯ
- ๑ เล่าเรียนสิ่งใดมันคง มิได้ล้มหลง สำเร็จตั้งความปรารถนา ฯ
- ๑ ท่านกล่าววิถารดำรา จงพิจารณา มาเลี้ยงทุกสิ่งตามมี ฯ
- ๑ แม้นตายอย่าทิ้งซากผี ผังไว้แรมปี แล้วเก็บกระดูกแมวมา ฯ
- ๑ ใส่มื้อพิทักษ์รักษา จะมีคุณา นุคุณตั้งเป็นเมื่อนกัน ฯ
- ๑ เลี้ยงแล้วอย่าได้เคียดฉัน ทบโบายตรัน ถนอมจงรักนกันหนา ฯ
- ๑ บันจงอาหารโภชนา เข้าน้ำผักปลา ทุกสิ่งบำเรอบริบูรณ์ ฯ
- ๑ แมวนั้นยอมจักเพิ่มพูล อย่าฟังอาคูล สงสัยในเรื่องดำรา ฯ
- ๑ แมวขี้มีมากเหลือตรา ลายตั้งพยัคฆา กินลูกแลออกลูกตาย ฯ
- ๑ ต่างแดงหางดอกฉิบหาย หางขอคขาวลาย ท่านว่าให้เร่งปล่อยเสีย

จบตำราแมว ร่ายแลดีโดยสังเขปเพียงเท่านี้ ฯ

(สะกตการันต์ตามต้นฉบับ)

ตำรากวขนข้าวทิพย์

ของ

วัดอนงคาราม

นายแจ่ม ดีประวัติ เปรียญ

รวบรวมและเรียบเรียง

ตามบัญชาของ

สมเด็จพระพุทธาจารย์ พุทธสรมหาเถระ

ระเบียบการพิธีกวขนข้าวทิพย์

๑. การจัดตั้งที่สักการบูชา จัดตั้งที่ คือ :-

ก. ที่พระพุทธรูป ประกอบด้วยโต๊ะหมู่ใหญ่ ๑ หมู่ มีเครื่องสักการบูชา แจกัน พานดอกไม้สด เข่งเทียน กระจ่างรูป หนานมัตเทียนนามนต์ เครื่องหอมสำหรับจุดธูป พระพุทธรูปที่จะตั้งบนโต๊ะบูชาจะเป็นพระปางใดก็ได้ ดูขนาดพอสมควร ถ้าได้พระพุทธรูปโบราณด้วยยิ่งดี

ข. ที่เทวรูป ประกอบด้วยโต๊ะหมู่และเครื่องสักการะทำนองเดียวกัน ตั้งไว้ที่ด้านหนึ่งต่างหาก ห้ามตั้งร่วมกับพระพุทธรูป โต๊ะนี้ตั้งเทวรูปชนิดต่างๆเท่าที่จะหาได้ มีเทวรูปพระพรหม พระอิศวร พระนารายณ์ เป็นต้น ตกเครื่องสักการะให้น้อยกว่าพระพุทธรูป เพื่อเว้นโอกาสไว้ตั้งเทวรูปตามชนโคะทางต่างบน (หมอนามนต์ไม่ต้องตั้ง)

๒. การโยงค้ายสายสัญญาณ เริ่มโยงจากโต๊ะพระพุทธรูปมาที่ โต๊ะเทวรูปแล้วแยกเป็น ๒ สาย นำกลับไปไว้ที่โต๊ะพระพุทธรูปสำหรับ พระสงฆ์ถือเวลาดวดพระพุทธรูปหนึ่ง อีกสายหนึ่งออกจากโต๊ะ เทวรูปแบ่งเป็น ๘ สาย สำหรับแยกลงที่โรงสายหนึ่ง ลงที่เทวดาทิ้ง ๔ สาย ลงที่นางสาวพรหมจารีทิ้ง ๔ อีก ๔ สาย ก่อนที่จะมาเข้าโต๊ะพระพุทธรูป ให้วงรอบโรงพิธีที่คองกะทะและเตาควนข้าวทิพย์เสียก่อน แล้วจึง โยงมาเข้าโต๊ะพระพุทธรูปแล้วไปโต๊ะเทวรูปตั้งถาด ห้ามเอาสายสัญญาณ ผูกมัดที่องค์พระและเทวรูป ให้วงที่ขอบโต๊ะที่บูชา ถ้าโต๊ะหมู่บูชา มีฐานรอง ให้วงผูกกับขอบโต๊ะฐานรอง

๓. การจัดอาสนะที่นั่ง ให้ตั้งอาสนะสงฆ์ที่จะดวดพระพุทธรูปหนึ่ง ติดต่อกับโต๊ะพระพุทธรูป ด้านซ้ายพระพุทธรูป เท่าจำนวนที่พระจะดวด พระพุทธรูปหนึ่ง ก็รูปก็แล้วแต่ไม่กำหนด แต่ไม่ควรต่ำกว่า ๘ รูปเป็นอย่าง น้อย ให้จัดอาสนะสำหรับโหรนั่ง ๓ ที่ ตรงหน้าโต๊ะเทวรูปออกมาห่างจาก โต๊ะเทวรูปประมาณ ๓ วา หันหน้าไปทางโต๊ะเทวรูป แล้วจัดที่นั่งเทวดา ๕ ที่ ถัดจากที่นั่งโหรออกมา ให้นั่งเข้าแถวเรียงหน้ากระดาน หันหน้าไปทาง โต๊ะเทวรูปเหมือนกัน แล้วจัดที่นั่งสำหรับนางสาวพรหมจารีอีก ๔ ที่ ติดต่อกับ ที่นั่งเทวดาออกมา เข้าแถวเรียงหน้ากระดานบายหน้าไปทางโต๊ะเทวรูป คู่กัน ต้องมีหมอนสำหรับหมอบกราบ สำหรับโหร เทวดา และนางสาว พรหมจารีคนละ ๓ ใบ วางไว้ข้างหน้าอาสนะที่นั่งของแต่ละคน เวลาดวดพระ เจริญพระพุทธรูปหนึ่ง ทุกคนต้องนั่งพับเพียบถือสายสัญญาณประณมมือฟัง ด้วยความสงบ เริ่มแต่รับศีลเป็นต้นไป จนกว่าจะดวดมนต์จบจึงลุก เกลื่อนที่ได้ กับให้บุ๋มผ้าขาวไว้สำหรับพระสงฆ์จะยื่นอ่านประกาศอันเชิญ

ตำราถอนข้าวทิพย์

๓

เทวดาที่หน้าโต๊ะเทวรูป ๑ ที่ (ผ้าขาวนุ่งผ้าใหม่เสร็จแล้วถวายแก่พระผู้ประกาศ)

๔. การแต่งกาย ไท่แต่งขาวทั้งชุด คือ นุ่งผ้าขาวโจงกระเบน สวมเสื้อในเสื้อนอกคอกบิณฑุกมทุกเม็ด มีผ้าขาวดัดใบเฉียงทับเสื้อนอก ถ้ามืดครุ่ยให้สวมเสื้อครุ่ยแทนผ้าดัดใบเฉียง แต่ต้องได้แขนข้างซ้ายข้างเดียว แขนเสื้อครุ่ยข้างขวาให้ติดบพาดบ่าซ้ายแทนดัดใบเฉียง เทวดาทง ๔ นั้น สวมมุติแทนท้าวมหาราชาทง ๔ องค์ การแต่งกายนุ่งผ้าตามสีของเทวดา (ผ้านุ่งเทวดาเขามิไฉ้วัดำหรับแต่ง มีที่กรมศึกปากร หรือที่เขามิไฉ้วให้เช่า) นุ่งโจงกระเบน สวมเสื้อชั้นในชั้นนอกคอกบิณฑุกมทุกเม็ด ทั้งเสื้อในและนอกใช้ดัดขาวห้ามใช้สีอื่น สวมเสื้อครุ่ยดัดใบเฉียงแบบเดียวกับไท่ดังกล่าวมาแล้ว เทวดาทูทุกคนต้องสวมกระดอมพอกบนศีรษะ สวมเฉพาะเวลาไปถอนข้าวทิพย์ เวลาฟังพระเจริญพระพุทธรูปไม่ต้องสวม ให้เอากระดอมพอกวางไว้บนหมอนตรงหน้าทุกคน เวลาเข้าปราหมณ์จะมาทำพิธีสวมให้เอง นางสาวพรหมจารีควรใช้ดัดรูนดัดวหน้าตาหมคจตที่ยังไม่เคยมีดามิ และยังไม่เคยต้องประเวณีจากผู้ชายเลย ต้องเลือกที่บริสุทธิ์จริงๆ แต่งกายเครื่องขาวทั้งชุด แต่ไม่ต้องโจงกระเบน มีรัตเกล้าสวมศีรษะทุกคน แต่ยังไม่สวมเวลาเย็นวางไว้บนหมอนเช่นเดียวกับเทวดา เวลาเข้าปราหมณ์จะทำพิธีสวมให้เช่นกัน ไท่ก็ดัด เทวดาก็ดัด ถ้าจะใช้สัมมุติแต่ง ให้เด็กหาคณผู้มีศีลธรรม และมรรยาทอันงาม ไม่ใช้คนช้เหล้าขยา หรือคนเกกมะเหรก จึงจะเป็นมงคลแก่พิธีการ (คำว่ารัตเกล้าหมายมงคลย่นที่สวมศีรษะเด็กเวลาโกนจุก)

ตำราถอนข้าวทิพย์

๕. เครื่องที่จะใช้ในพิธี ให้ปลูกโรงพิธี ๓ หลัง เป็นโรงโถง ก่อเตาตั้งกระทะขนาดใหญ่ไว้ภายในโรงพิธี ๒ กระทะ ๔ กระทะ ๖ กระทะ ๘ กระทะ แล้วแต่ความต้องการจะถนอมมากหรือน้อย พายสำหรับถนอม ปลายเหล็กค้ำไม้กระทะ ๔ เถ็ม ฟันใช้ไม้ชัยฤกษ์ ราชพฤกษ์ กัดปลิวฤกษ์ ไม้พุทรา อย่างละสามคืบ ทุกเตาแถมกับฟันธรรมดา โรงพิธี ต้องประดับธง นิตราชาวดั้ง ๔ มุมห้อง แล้วยกศาลเพียงตาขึ้นไว้ในทิศที่เป็นศรีของวันที่จะถอนข้าวทิพย์ เพื่อตั้งเครื่องตั้งเวลายบายศรีหัวหมูเปิดไก่ ขนมห่มแดงขาว มะพร้าวอ่อน กถ้วยน้ำ จะยกไว้ในโรงพิธีหรือนอกโรงพิธีก็ได้ (เครื่องตั้งเวลายใช้เวลาเช้าของวันที่จะถอน)

๖. บทพระพุทธรูปมนต์ที่จะใช้สวดในพิธีถอนข้าวทิพย์ ต้อง สวดหมดทุกบทและทุกสูตร โดยไม่คัดัดแต่แควรรคเดียว คือ—

๑. สิบสองคำนานตั้งแต่ต้นจนจบ
๒. ขันมัจฉากับปวัตตนสูตรทั้งสูตร
๓. มหาสังฆสังขัตตสูตรทั้งสูตรห้ามคัดัดเด็ดขาด

สวดคิดค้อยในเวลาเดียว*

๗. เครื่องประโคม ให้มีบัพพาทย์สำหรับประโคมก่อนพระสวดมนต์และสวดมนต์จบ กับเวลาทำพิธีถอนข้าวทิพย์ และมีฆ้องใหญ่ สำหรับตีรับคำประกาศเทวดา และรับพระสวดมนต์เป็นบท ๆ ไปบทละ ๓ ที่ จนกว่าจะจบ และตีเป็นฤกษ์เวลาจะลงมือถนอม

๘. บุคคลสำคัญในพิธี ฝ่ายพระสงฆ์ ต้องมีพระมหาเถระ

๑. ทราบว่าในพิธีหลวงท่านใช้สวด ๓ วัน วันละสูตร แต่เจ้าพระคุณสมเด็จฯ ท่านใช้ สวดเพียงวันเดียว เพราะกำหนดงานมีเพียง ๒ วัน ก็ตอนเย็นวันหนึ่งกับวันรุ่งขึ้น

ตำราควนข้าวทิพย์

๕

ผู้ทรงวิญญูและคุณคุณิ เป็นประธาน ๓ รูป จะเป็นเจ้าอาวาสวัดนั้นหรือ
อาราธนามาจากอื่นก็ได้ กับมีพระอนุเจระที่เสี้ยงไฟเราะสำหรับอ่านคำ-
ประกาศเชิญเทวดาและขัตตานาน ๓ รูป ฝ่ายคฤหัสถ์ โหระ ๓ เทวดา ๔
นางสาวพรหมจารี ๔ พรหมณ์ ๓ (ต้องใช้พรหมณ์แท้ ๆ จะดมมิเอา
มิได้) นอกจากนั้นต้องมีคนงานที่แข็งแรง สำหรับควนข้าวทิพย์ประจำ-
กระทะละ ๒ คนเป็นอย่างน้อย เพราะการควนจะต้องออกแรงไม่แพ้ควน
กะทะแมกะทะใหญ่ ๆ กับจะต้องมีคนเข้าใจวิธีประตัมเครื่อง และการ
ควนที่ชำนาญที่สุด ไม่เช่นนั้นข้าวทิพย์จะไม่ได้รสโอชาชวนบริโภค อาจ
เหม็นไหม้หรือคิบ หรือไม่ก็มรดปร่าไม่น่ากิน ของที่จะใช้ควนข้าวทิพย์
นี้ ต้องหาเตรียมล่วงหน้าไว้แต่เนิ่น จะนำมาใส่ลงในกระทะในวันควน
ไม่ได้ เพราะจะทำให้เสียรส ด้วยของบางสิ่งบางอย่างจะต้องใช้คำ บด
ปอก คั้น กะเทาะเปลือกก่อน เช่น ถั่วลิสง เมล็ดคั่ว เป็นต้น ที่ควรโขลก
ต้องโขลก ที่ควรบับเขาน้ำต้องบับ เช่น อ้อยต่าง ๆ ที่ควรคั้นต้องคั้นเช่น
ต้มต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อทำธุระต้องกะถ้วนให้พอเหมาะับปริมาณที่จะใช้
แล้วแยกเก็บใส่ที่ใดเป็นอย่างไรๆ นำเข้าพิชเวดาพระสัตว์มนต์เย็น ตั้งบน
เตียงใหญ่ภายในมณฑลแห่งสายสิญจน์ทุก ๆ อย่าง เมื่อพระสัตว์มนต์จับ
แล้วจึงขนไปตั้งไว้ ณ โรงพิชได้ ฟันและพายที่จะใช้ควนก็ต้องนำมาเข้า
พิชเช่นเดียวกัน สำหรับฟันนำมาเข้าพิชเพียงไม่ราชพฤกษ์ ไม่ชัยพฤกษ์
ไม้กัทปพฤกษ์ และไม่พุทราเท่านั้น ฟันไม้อื่นไม่ต้องนำมาเข้าพิช

๕. สิ่งของที่ต้องใช้ในการควน ถั่วดำ ถั่วขาว ถั่วแม่ค้าย
ถั่วราชมาษ ถั่วเหลือง ถั่วทอง ถั่วเขียว ถั่วลิสง เมล็ดงา ลูกเคียว ตำกุ-
วิดาต ตำกุदान เมล็ดคางโม ข้าวโพด ข้าวฟ่าง ข้าวเม่า เมือก มัน

กระจับดัด หัวไทย ข้าวสารหอม ผดไม้แดง เมตต์บัว ผดมะกดำใหญ่
 นานมโค เนย น้าผง น้าอ้อย มะพร้าวอ่อน มะพร้าวหัว ชะเอมเทศ น้า-
 คาดกรวด น้าคาดทราย น้าคาดหม้อ ข้าวคอก ขนมะขี้จืด ผดทับทิมสด
 ผदन้อยหน้า ผดเงาะ ผดดางดำ ผดตะมุค ผดมะพลับสด ผดดำดี หัวจัน
 กอวยหอม กอวยไซ้ ถัมเขี้ยวหวาน ทูเรียนกวน ถัมปรดกวน ข้าวที่ยัง
 เป็นน้าหม อ้อยแดง อินทผลัม ผดละทอน ผดถันคี่แห้ง ดำโย พุทรา
 ถัมมะแบ่น ถัมซ่า ถัมเกลี้ยง ถัมครังกานู ผดมะพลับแห้ง.

รวม ๖๓ สิ่ง*

กำหนดการพิธีทวนข้าวทิพย์

พิธีการตอนเย็น

๑. เมื่อถึงกำหนดเวลาเจริญพระพุทธมนต์ พระสงฆ์เถรวาทจะ
 จะทำการเจริญพระพุทธมนต์ดังประชุมพร้อมกัน ไทโร เทวดา นาง-
 ล้าวพรหมจารี แต่งกายเข้านั่งประจำที่พร้อมกันแล้ว ผู้เป็นหัวหน้าฝ่าย
 ทายกทายิกา จุฑารูปเทียนบุชาพระรัตนตรัย ไทโรจุฑารูปเทียนบุชาเทวรูป
 เด็วจแล้ว ไทโรอาราธนาศีล พระให้ศีล

๒. เมื่อรับศีลเด็วจแล้ว พระมหาเถระผู้เป็นประธานกล่าวคำ
 ปราศรัยกับทายกทายิกาปราศรัยเรื่องประเพณีทวนข้าวทิพย์ และอำนวยการ
 เป็นการเปิดพิธี (ดูแบบคำสัตย์อาธิฐานหน้า ๘ เป็นตัวอย่าง) ต่อจาก
 นั้นพระอนุเถระผู้จะอ่านคำประกาศอัญเชิญเทวดา ทำความเคารพพระมหา

* สิ่งของเหล่านี้คัดมาจากตำราของหลวงในหนังสือพระราชพิธี ๑๒ เดือน จึงต้องจัด
 หาให้ครบตามตำรับจะขาดมิได้

คำรบกวนข่าวทิพย์

๗

เถระแถวตุ๊กออกไปยืนบนผ้าขาวที่ปูไว้ตรงหน้าโต๊ะเทศา บ่ายหน้าไปทางเทวรูปแล้วอ่านคำประกาศเทศาเป็นทำนองร่าย (ดูแบบคำประกาศเทศาหน้า ๓๓) เมื่อจบลง พนักงานต้นซ้องชัย ๓ ที่ ปี่พาทย์ทำเพลงชำระการรับเด็กลงเทศา พระอนุเถระกดับเข้าทัก

๓. ไทรฤกษ์ขึ้นยื่นบายหน้าไปทางสงฆ์ต้นนิบาต ทำความเคารพแล้วอ่านคำประกาศเผด็จสงฆ์ (ดูแบบคำเผด็จสงฆ์หน้า ๑๔) จบแล้วอาราธนาพระบริวาร พระสงฆ์ชดค่านาน เริ่มเจริญพระพุทธมนต์ ดิบต้องค่านาน ชัมมจักกั ๑๓ ๑ โดยลำดับ พนักงานซ้องคอยต้นซ้องตามบทจนกว่าจะจบ เมื่อพระสงฆ์สวดมนต์จบแล้ว ปี่พาทย์ประโคมอีกครั้ง ไทรเทศา นางสาวพรหมจารี กราบพระแถวตุ๊กจากที่ไปไว้

หมดพิธีตอนเย็น

พิธีการตอนเช้า คือวันที่จะลงมือกวนข้าวทิพย์

๑. พิธีการตอนเช้าเกี่ยวกับต้องใช้พรหมณ์ จึงต้องเตรียมท่งสำหรับพวกพรหมณ์ไว้ที่หนึ่ง ตรงหน้าโต๊ะเทวรูปออกมา ปูพรมหรือเสื่อไว้ให้พอนั่งได้ ๓ คนเป็นอย่างน้อย เตรียมพานใส่ข้าวตอกคอกไม้ไว้ด้วย ก่อนถึงเวลาปฐมฤกษ์ จัดเครื่องตั้งเวียงไปตั้งไว้ที่ศาลเพียงตาให้พร้อมเสร็จ เจ้าหน้าที่แผนกกวนข้าวทิพย์พึงเตรียมตั้งกะทะเตรียมยกตั้งของที่จะกวนไปตั้งไว้ที่โรงพิธีให้พร้อมสรรพติดไฟรมไว้อย่าเพิ่งเร่ง ในกะทะควรถ้าน้ำกะทะล่อกันไว้ตามสมควร ทุกเคาแฉะกะทะที่จะกวน

๒. ได้เวลาก่อนปฐมฤกษ์ประมาณ ๓๐ นาที พระสงฆ์ พรหมณ์ ไทร เทศา นางสาวพรหมจารี เข้านั่งประจำที่พร้อมกันแล้ว หัวหน้า

ตำราทวนข้าวทิพย์

ทวยกทวยิกา จุฑารูปเทียนบุษบาพระรัตนครัย พราหมณ์จุฑารูปเทียนบุษบา
เทวรูป ไทรอรารานาคีต พระให้ศีลแล้วส่งถวายพรพระ ไทรทำ
พิธีตั้งเวยเทวดา พราหมณ์ทำพิธีเจิมโหร เจิมเทวดา เจิมนางสาว
พรหมจรรย์ เจิมเทวรูป ทำการส่งมดระดอมพอกให้เทวดา และส่งม
มดรดัดเกล้าให้นางสาวพรหมจรรย์ แจกใบมะตูมให้ทักขุ ประพรมน้ำ
พระพุทธรูปตามได้ยศศักดิ์พิธีการ พระส่งถวายพรพระจบแล้ว

๓. ไทรอรารานาพระมหาเถระผู้เป็นประธานไปยังโรงพิธีที่จะทวน
ข้าวทิพย์ ไทรนำหน้าพระมหาเถระ เทวดาเดินตามหลังพระมหาเถระ
นางสาวพรหมจรรย์ เดินตามหลังเทวดา ค่อนั้นไปเป็นพวกพราหมณ์
เมื่อถึงโรงพิธีแล้ว พระมหาเถระไปรับข้าวคอกคอกไม้ แล้วเจิมพายที่
จะใช้ทวนข้าวทิพย์ทุกเล่ม ประพรมน้ำพระพุทธรูปตามเตาทุกเตา และ
พรมเจ้าหน้าที่ผู้จะทำการทวนทั่วทุกคน เสร็จแล้วได้ปฐมฤกษ์ พนักงาน
ฉันทองชัย ๓ ครั้ง พราหมณ์เป่าสังข์ แก้วมณเฑาะว์ มีพาทย์เริ่ม
ประโคมเพลงมหาฤกษ์มหาชัย พระส่งมดส่งขวัญมรดกคาถา เจ้าหน้าที่เท
ถึงของที่จะทวนลงในกระทะทุกกระทะ เทวดาและนางสาวพรหมจรรย์ ถือ
พายคนละเล่ม ประจำทั้ง ๔ เตา* ดงมือทวนพร้อมกันพอเป็นฤกษ์ ต่อจาก
นั้น เจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญการทวนรับพายจากเทวดาและนางสาวพรหมจรรย์
ทำการทวนคือไปจนเสร็จ พระมหาเถระ พราหมณ์ ไทร เทวดา

๐ ถ้าเตาที่จะทวนมากกว่า ๔ เตา ให้จัดเทวดาและนางสาวพรหมจรรย์ ซึ่งสมมุติเป็น
นางเทพธิดา เข้าประจำเพียง ๔ เตาเท่านั้น นอกนั้นไม่ต้องประจำ คือเตา ๑
มีเทวดา ๑ นางสาวพรหมจรรย์ ๑ ประจำ ถ้ามีน้อยกว่า ๔ เตา เช่น ๒ เตา ก็จัดให้
ประจำเตาละ ๒ คู่ ให้ครบพอดี

คำรกรวนข้าวทิพย์

๕

นางสาวพรหมจารี กัดบิไปได้ พนักงานทำการกรวนค่อไปจนตักเสร็จ
ทุก ๆ กระทะ

เป็นอันเสร็จพิธีกรวนข้าวทิพย์เท่านั้น

หมายเหตุ ข้าวทิพย์ที่กรวนแล้วให้จัดใส่กระตงเด็กขนาดค่อมเท่า
ถ้วยหน้าชา และมีคอกำแปดทหน้ากระตงละ ๑ แผ่น สำหรับถวายพระ
และแจกแก่บุคคลผู้ใหญ่ที่ควรแจก นอกนั้น บันทึกอนขนาดเท่าผลพุทรา
เชื่องห่อใบคองสำหรับแจกแก่คนทั่วไป

คำสัตยาธิษฐาน

ของ

พระสงฆ์ผู้เป็นประธานในพิธีกรวนข้าวทิพย์

ท่านพุทธศาสนิกชนทั้งหลาย

ก่อนที่จะเริ่มพิธีกรวนข้าวทิพย์ อาตมาขอถือโอกาสปราศรัยกับท่าน
ทั้งหลายเด็กเล็กน้อย ประเพณีกรวนข้าวทิพย์ เป็นพิธีพราหมณ์ในชั้นต้น
คือ กรวนให้พราหมณ์บริโภคมตามดัทธเดิม เพราะครั้งนั้นเขานิยมนับถือ
พราหมณ์ว่าเป็นพระซึ่งเป็นเนาบุญในสมัยนั้น แต่เมื่อคกเข้ามาเป็น
ธรรมนิยมในพระพุทธศาสนา พุทธศาสนิกชนนับถือพระสงฆ์ สาวกของ

พระพุทธเจ้าว่าเป็นเนอานาบุญอันประเสริฐ ก็เลยเป็นกอนถวายพระสังข์ แทนพราหมณ์ ส่วนพิธีการกอนและสิ่งของที่ใช้คงใช้ตามประเพณีเดิม มีเปลี่ยนแปลงบ้างบางอย่างตามความนิยม ตามเรื่องเดิมปรากฏว่า สมเด็จพระเจ้าแผ่นดินเคยทรงทำมาเป็นแบบอย่างครั้งโบราณ เรียกว่า พระราชพิธีกอนข้าวทิพย์ ราษฎรถือว่าเป็นพิธีการทำบุญ เคยทำตามกันทั่วไป โดยเฉพาะที่วัดนี้ เคยมีพิธีกอนข้าวทิพย์กันมาหลายปีแล้ว มีวันบ้างบางปี มาในบั้นท้ายทวยกาทิกามิ คุณนายดิน เคียงศิริ เป็นหัวหน้า ได้พร้อมใจกันประกอบพิธีขึ้น เพื่อจะรักษาประเพณีไว้ อาตมาในนาม พระสังข์วัดทองคาราม ขออนุโมทนาด้วยความปีติยินดี และขอตั้ง ศักยาศิษฐานอำนวยการเพื่อสวัสดิ์มงคลแก่กุศลพิธีนี้ โดยอ้างคาถาพระพุทธภาษิต ดังต่อไปนี้

ทิวา ตปติ อทิจุโจ พระอาทิตย์มีรัศมีรุ่งเรืองในกตางวัน
 รตติมาภาติ จันทิมา พระจันทร์มีรัศมีรุ่งเรืองในกตางคืน สันนุทุโช
 ขตุติโย ตปติ พระมหากษัตริย์ทรงเครื่องราชอสังการแล้ว ย่อมรุ่งเรือง
 เป็นสง่าด้วยพระบรมเดชานุภาพ ฉายี ตปติ พุราหุมนโณ พราหมณ์
 ผู้เพียรเพ่งย่อมรุ่งเรือง อถ สัพพมโหระตติ พุทุโช ตปติ เตชสา ส่วน
 สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงรุ่งเรืองด้วยพระเดช ตลอดทั้งกตางวัน
 และกตางคืน เอเตน สัจจวชเชน ด้วยสัจจวาจาภาณิตัน โสตุติ โว
 โหตุ สัพพทา ขอความสวัสดิ์ตั้งมีแก่ท่านทั้งหลายทั่วกัน ตลอดกาล
 ทุกเมื่อเทอญ ฯ

หมายเหตุ ถ้าจะใช้กอนที่อื่น พึงเปลี่ยนข้อความบางตอนให้ถูก
 ต้องเหมาะสมกับสถานที่และบุคคล ณ ที่นั้น ๆ

คำประกาศเทวดา

เนื่องในพิธีทำบุญกวนข้าวทิพย์หรืออเนกรสปลายาส

นายแจ่ม คีประวัติ เปரியู แต่ง

พ.ศ. ๒๔๘๒

โอกาส ข้าพเจ้าขอประกาศ อัญเชิญไทยเทวราชสุรฤทธิ์ อัน
 ถึงสถิตในอมรแมนแดนสวรรค์ ทุกแห่งห้องช่องชั้นศักดิ์คาลัย เย สุนดา
 สุนตจิตดา เทพเจ้าเหล่าโคตรวงศ์กดาเดช เป็นจอมเทวัญชั้นตเทเวศร์อัน
 เรืองฤทธิ์ มีกมลสมาธิจิตสงบสงัด ตั้งอยู่ในบัญญัติเป็นดั่งบุรุษ
 ดิสรณสรณา มีพระไตรรัตน์อันประเสริฐสุดเป็นสรณะ เครื่องกำจัดภัย
 โกลอุบัตถวิบัติเหตุ ภูมมา ภูมมา จ สถิตในทิพยนิเวศน์ภูมิมนทงและ
 เบื้องบนเวหนภากาศ เอตุถ โลกนุตเร วา ทัวทุกแห่งโลกธาตุ
 จักรวาลนี้และจักรวาลอื่น คุณคุณเคหฬพวยาวฉา สัพพกาลิ ผู้มีหทัย
 อันชุ่มชื้นคิศจนชววยในคุณธรรมทั้งหลายตลอดกาลเอเต อายนตุเทวา
 ขออัญเชิญเทพทั่วทุกทิพยสถานดังกล่าวมานี้ จงพร้อมกันเสด็จตั้งถาค์ มา
 สโมสรฉันนิบาตณ โรงพิชัณ วรกนกมเย เมรุราเช วสนโต อนึ่ง ข้าพเจ้า
 มีความยินดีขออัญเชิญชวน เทพผู้ทรงฤทธิ์มหิศวรมเหล็กข์ อันสถิต
 ณ ทิพยสำนักกกรัตนพิมานมาศ เห็นย่อยอดเขาดูเมรุราชบรมพิมาน
 สนโต สนโต ผู้มีบวรต้นคานอันสงบระงับบาป ดำรงเทวานภาพด้วย
 บุญญาภิหาร ขอเชิญมาตั้งมงคลสถานมหาสมากม มุนีวรวจัน โสตุมคฤคิ
 เพื่อดับกรรมอันอุคมด้วยสุนทรวาที แห่งดั่งเจ้าพระจอมมุนีผู้โลกเชษฐ
 สเหตุ อันเป็นกรรมวาทีมีผลประกอบ สัพเพสุ จกฤวาเพสุ ยกษา

ทเวา จ พุระหมุโน ขอไทยเทเวศร์ทั่วเขตขอบดงจักรวาล ทั้งอินทร์
พรหมยมกาพย์กษาริราช จงมาร่วมตั้งนิบาตรับส่วนบุญ ยี่ อมฺเหสิ กคิ
ปุณฺณํ กุศฺลโตที่ค้ำจุนชำระจิต ให้ดำเร่จใครพิชิตมบัคิ เป็นที่พึ่งแก่
ฝูงสัตว์ในโลกันและโลกหน้า ข้าพเจ้าพร้อมด้วยทายกทายิการ่วมใจกัน
บำเพ็ญเป็นเอกฉันทเพื่ออุชฺชโยชนํ สัพฺเพ ตํ อนุโมทิตฺวา ขอ
เทพยเจ้าจงปราโมทย์ช่วยอนุโมทนา สมกฺคา สาสนเน รตา ด้วยความ
เลื่อมใสในพระศาสดาพร้อมเพรียงกัน ปมาทริหิตา โหนฺตุ ขอจงดำรง
มั่นอยู่ในความไม่ประมาท ในอินทร์รักษาพระพุทฺธศาสดนํโดยวิเศษ
วฺจฺจฺจํ ภาวตุ สัพฺพทา อนึ่งขออำนาจสรรพไทยเทเวศร์จงช่วยบันดาลดล
ให้เกิดประโยชน์ได้คณิต ความพิพัฒน์วัฒนา แก่พระพุทฺธศาสดาและ
ประเทศชาติ ในทุกสมัยโอกาสตลอดกาลตถา สาสนํปึจ โลกณฺจ ทเวา
รกฺขณฺตุ สัพฺพทา และขอจงช่วยอภิบาลพระพุทฺธศาสดากับชาวโลก ให้
อยู่สบายคลายโศกเกษมสันต์ ด้วยอานุภาพเทวัญอารักขา สทฺธิ โหนฺตุ
สุขํ สัพฺเพ ขอสรรพสัตว์ทั่วโลกาทงน้อยใหญ่ จงตั้งกายสบายใจอยู่
ดำรงานุ พร้อมทั้งญาติมิตรบริวารและครอบครัว ให้มีสุขครบถ้วนทุก
ตัวคน

บัดนี้ ท่านดำชฺชนพุทฺธบริษัท ทั้งฝ่ายวัดและฝ่ายบ้าน ฝ่ายวัด
มีเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์เป็นประธาน ฝ่ายทายกทายิการชาว
บ้านมี คุณนายสิน เคียงศิริ เป็นหัวหน้า มีจิตศรัททาช่วยกันเป็นธุระ
ตั้งหน้าอุทิศชำระบำเพ็ญกุศลพิธิ ตามโบราณประเพณีสืบ ๆ มาประกอบ
พิธิกวนโรจนานันต์เลิศลิบ ที่เรียกกันว่าข้าวทิพย์หรืออเนกประสงค์ปายาส เพื่อ
ถวายองค์แก่พระภิกษุสงฆ์ และจํานงแจกจ่ายกันบริโภค เพื่อให้ดับ

ระบบโรคในร่างกาย จึงช่วยกันชวนชวยประกอบพิธีการ อย่างใหญ่โต
มโหฬารตามแบบบท ขอเชิญหมู่อมรแมนทั่วแดนหมดมาประชุมกัน
ช่วยประสาร์นความเกษมสันต์คือนามัย ขอจงเทพไทยช่วยนำทิพย์โสดก มา
ได้เตรียมเพิ่มรสข้าวปายาส ให้ปรากฏรสชาติดำโอธา เกิดสัตว์สัตว์คณนา
แก่ผู้บริโภค ระบบภยระบบโรคในร่างกาย ให้มีผู้ชมผู้สบายโดยทั้งกัน

อนึ่ง ขออัญเชิญเทวีผู้รักษาโลกธาตุ คือ ท้าวโลกบาลมหาราช
ทั้ง ๔ พระองค์ มาอำนวยความสะดวกดำรงพิธีกรรม ให้ดำเนินกุศลกรรมตาม
มุ่งมาด หนึ่งในท้าวอครฐมหาราชเรื่องเคธา ประจำด้านทิศบูรพาพร้อม
บริวาร เหล่าคนธรรพ์อันกล้าหาญมหิทธิฤทธิ์ ท้าววิรุฬหกอันศักดิ์คณ
ทักษิณ มีเทพยดาทั้งสี่เป็นยศบริวาร ถ้วนเคธากล้าหาญบรรดือฤทธิ์
ท้าววิรุฬหกอันศักดิ์คณบาศิมทิก้าภาค มีหมู่พระยานาคอันเรื่องฤทธิ์
เป็นบริวาร อีกท้าวโลกบาลอุเวรราช ผู้ทรงมหิทธิอำนาจอยู่ด้านทิศอุดร
มีหมู่สุรนิกรเหล่ายักษ์ อันมีมหิทธิศักดิ์ดาเป็นบริวาร จตุตาโร เตะ มหา
ราชา ขออัญเชิญดีท้าวโลกบาลจาคุมหาราช ผู้มียศและอำนาจคังพรพณนา
อนุรกุขนตุ จงตามรักษาปวงสัตว์บุรุษพุทธบริษัท ผู้มาประกอบกุศลวัตร
ในครั้ง ให้ประสบบความสวัสดิคณโรค เจริญสุขนฤโคศกนฤภัย ขอ
เชิญเทพไทยทั่วทุกองค์จงตั้งใจ ดัดบพระสงฆ์เจริญพุทธปริตรสาธยาย
เพื่อป้องกันอันตรายอับทวนานาณกาลบัดนี้ ให้ถนอมของชน ๓ ที่ มีพาทย์
บรรเลงเพลงสาธุการรับแต่ตั้งเทพยดา ฯ

หมายเหตุ ถ้าประกอบพิธีที่อื่น ซึ่งไม่ใช่ที่วัดคณนคาราม พึง
เปลี่ยนความบางคณให้ถูกกับสถานที่และบุคคลณสถานที่
นั้น ๆ

คำรบกวนข่าวทิพย์

คำเผด็จสงฆ์

งานมงคลพิธีกวนข้าวทิพย์

ภนเด สฺงโฆ ข้าแต่พระสงฆ์ทั้งหลายผู้เจริญที่ท่านดำรงนเชื้อเชิญ
 อารารนามา ให้ดวงพระคาถาพุทธบริวาร เพื่อประด่าประดีที่ศัตรูมกคด
 ในพิธีก่ศกถกวนข้าวทิพย์ตามประเพณี ได้โปรดพร้อมกันตั้งไม้คร้แม่
 เมตตาคาจิต อุทิศต่อคุณพระรัตนตรัย อันเป็นนิวัติชัยบุญเขต พร้อม
 ทั้งขออานุภาพไทยเทวด์ที่วัดถกถกจักรวาล ให้ช่วยทำอารักขาภินาต
 บำบคัยย ธรรมอันตรายใด ๆ จงหลัดถึ อย่ากถากรายในพิธีการก่ศก ขอ
 อานุภาพพระพุทธรมนค้ช่วยบ้้องกัน อุบ้ทวะนั้น ๆ จงนิราศ ธรรมโรคาพาช
 อย่าเกิดมี ให้เจริญศรัยดีทริศถาพร บังเกิดอุชตโมตรเกษมถันค้
 แก่ผู้ทมาร่วมงานก่ศกมกคดพิช้ ขอให้พระสงฆ์ด้ามเนร ในวัดนี้ท้ทุกท่าน
 มีเจ้าพระคุณถ่มเต้จพระพุมจาจารย์เป็นประมุข จงปรึเปรมเกษมศุข
 นราคัยย คตชคตงไปถึงทายททายิกาธารุชนค้คบุรุษ ผู้มีจิตบริตุทธิ
 ด้วยศรัททา ขอให้มีความวิถัมนาท้ท้ทุกคน จะปรารภนาธิฐูผลถึงใด ๆ
 อันเป็นไปโดยสุจริต ขอให้ดำเร้จกิจคามมโนรถ กอปรค้ด้วยศถุงการ
 บริวารยศ้ถึยรคิคุณ อเนกสุนทรากรบวรผล ประสบถึงมิงมกคดจงทุก
 ทิวาราตรีกาถ ขอพระคุณท้ทั้งหลายจงแผ่บปมีญญาพรหมวิหารอริยฐาน
 จิต ให้เกิดอานุภาพค้คคิทธิท้ทางก่ศก ในโอกาสท้จะเจริญพระพุทธรมนค้
 ทุกบทไป เพื่อบ้้องบ้คถำจคัยยพิบค้โทษ ให้มีแต่คุณแต่ประโยชน์
 ได้ถึถึมิงคถาการ ในพิธีกถวนอาหารอเนกรถ้ปายาส ถน โอกาสถาถบถัน
 เทอญ ฯ

ตำราพิธีพิธีศพ

ของ

วัดอนงคาราม

นายแจ่ม ดีประวัติ เปรียญ

รวบรวมและเรียบเรียง

ตามบัญชาของ

สมเด็จพระพุทธาจารย์ พุทฺธสรมหาเถระ

เตรียมพิธี

ปลูกโรงพิธีหลังหนึ่ง มีเฉลียงรอบ ภายในโรงพิธีนั้น ให้ตั้ง
เตียงมณฑลอันหนึ่ง ในเตียงมณฑลนั้น ให้อาราธนาพระบรมสารีริกธาตุ
และรูปพระพุทธปฏิมากรอันเรียกว่าพระคันธารราษฎร์ กับพระธรรม มา
ประดิษฐานไว้ พร้อมด้วยเครื่องสักการบูชา แล้วตั้งเตียงอันหนึ่งสำหรับ
พระสงฆ์ ๕ รูป ผดักกันด้วยตุงตุงคทา (ตุงตุงคทา) แล้วให้
พันเทียนชัย ๑ เถม ตั้งไว้หน้าเตียงที่พระสงฆ์ผดัก แล้วให้ช่างผู้มีศักดิ์
จักร บันรูปพระพุทฺธมหาเถระอันประกอบด้วยรูปปลักษณะคล้ายพระมหา
กัจจายนเถระ ประดิษฐานไว้ที่หน้าพระพุทธรูป เบื้องหน้านั้น ให้ประกอบ
ไปด้วย พระพุทฺธ พระธรรม พระสงฆ์ ไกลองค์ออกไปคอกหนึ่งหรือ
สองคอกตามควร แล้วให้ตั้งโต๊ะซึ่งอาสน์สงฆ์สำหรับเจริญพระพุทฺธมนต์

ด้วย ช้างหน้าโรงพิธีออกมากางแจ้ง ให้ชุดสระสระหนึ่ง โดยกว้าง ๔ ศอก ยาว ๔ ศอก ถักศอกหนึ่ง ริมสระสูงคืบหนึ่งโดยรอบกว้างศอกหนึ่ง (สระจำลองชนชัศราว) ในสระนั้นให้ปั้นรูปปลาซ่อนได้ไว้ ๑ ปลา กับรูปนาคราช ๑ รูป นาคราชนั้นให้วางไว้บนฝั่งสระทั้ง ๔ ทิศทิศละคู่ มีคานแดงคุดบนอากาศ แล้วให้ปั้นรูปท้าวจาคะโลกบาดทั้ง ๔ องค์ ประดิษฐานไว้บนปากสระทั้ง ๔ ทิศ เทวรูปท้าวจาคะโลกบาดนั้น ให้ปั้นเป็นรูปยืน พระหัตถ์ซ้ายเท้าสระเอว พระหัตถ์ขวาชี้ไปบนอากาศ พระพักตร์แดงแดงไปตามนัยพระหัตถ์ซ้าย แล้วให้อาจารย์ผู้ศักดิ์สิทธิ์ของๆ มีอธิปไตยประคองตั้งถึงคุณพระศรพรพุทธเจ้า แล้วจึงเสกรูปพระศุภกุมหาเถระ ด้วยคาถาสุญโต ๓๐๗ จบ แล้วแต่งอาสน์ท้าวจาคะโลกบาดนักษัตรทั้ง ๔ ทิศ ตามทิศที่เทวดาทงต้นนักษัตรรักษาอยู่ อาสน์พระอินทร์นั้นอยู่กลางสระ (ต้องปั้นรูปพระอินทร์ด้วย ๑ รูป) ให้ปักธรรมาศัตตวรรษทั้ง ๑๗ ทิศ แล้วนิมนต์พระสงฆ์ ๒๕ รูป มาเจริญพระพุทธมนต์ ถัดตบปริตร ทวารตบปริตร ธรรมจักษุปัดวันสูตร มหาสมยสูตร ในเวลาเย็น เป็นเวลา ๓ วัน ๗ วัน (หมายความว่า ถ้าสัตว ๓ วันฝนยังไม่ตก ต้องให้สัตวถึง ๗ วัน แต่ที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระพุทธเจ้า ท่านเคยทำที่วัดหนองคารามเท่าที่เคยดังเกิดมา ไม่เคยสัตวถึง ๗ วันสักครั้ง เพียง ๓ วันเป็นอย่างมาก บางครั้งพอลงมือวันแรกฝนก็ตกทันที) แล้วให้จัดพระสงฆ์ ๕ รูปสัตวคาถา สุญโต ทั้งกลางวันกลางคืนโดยผลัดกันสัตวที่สระ ๕ รูป ให้มีพระภิกษุผู้ทรงคุณวุฒิทางอิทธิฤทธิ์ ถ้อยสัตวญาณนั่งปรกชักลูกประคำบริกรรมภาวนาไปด้วย ๑ รูป ศฤห์สัตวผู้ทรงศีลด้วย ๑ คน (ศฤห์สัตวควรให้นุ่งผ้าขาวห่มผ้าขาวเวลาเช้าพิธี) สัตวญาณนั้นให้โยงรอบสระแล้ว

มาเข้าโรงพิธีที่พระพุทธรูป ออกจากพระพุทธรูปแบ่งเป็น ๒ สาย สำหรับ
 ให้พระเจริญพระพุทธรูปมนต์ถือเวลาช่วงมนต์สาย ๑ ให้พระนั่งปรกและพระ
 สวดคาถาสักฤโต ถือเวลาสวดสาย ๑ เมื่อจัดทำได้เต็มตามพิธีดังกล่าวมา
 น พระโบราณจารย์ท่านกล่าวได้ว่า แม้ถึงหมันตฤตุหรือคิมหันตฤตุก็
 ตาม เทพยคาจะไปรยท่าฝนลงมาให้เห็นใจแก่ตมพรพราหมณาจารย์อาณา
 ประชาราษฎร์และท้าวพระยามหากษัตริย์ทั่วประเทศ และให้บุคคลทั้ง
 หลายจงออกสูดน้ำ สักการบูชาด้วย ชูปเทียนข้าวตอกดอก ไม้ ทั้งกลางวันกลาง
 คืน รักษาคุ้มครองอยู่ในคุณพระรัตนตรัยอย่าประกอบอกุศลกรรมความชั่ว
 ต่าง ๆ แล้วเมื่อใด เทพยคาจะหว่านฝนลงมาให้ตมความปรารภนา
 เวลาบูชาให้ระลึกถึงคุณของพระสุฤตมหาเถระเจ้า หากจะให้ฝนตกแต่ ๖

เริ่มพิธี

เมื่อพระสงฆ์เถรานุเถระ มาประชุม กันเพื่อจะ ทำการเจริญ พระพุท
 มนต์พร้อมแล้ว พระสงฆ์เป็นประธานในพิธี เริ่มจุดธูปเทียนบูชาพระ
 รัตนตรัยตั้งใจอธิษฐานขอให้ฝนตก แล้วหัวหน้าอุบาสกกล่าวคำอาราธนา
 คัด พระสงฆ์ให้คัดจบแล้ว พระสงฆ์เป็นประธานยื่นขันตรงหน้าพระพุท
 รูป แล้วเปล่งวาจาทำสัตยาธิษฐานขอฝนดังต่อไปนี้

ตั้งนโม ๓ จบ

พุทฺธิ สรณิ กุจฺฉามิ ฯ ล ฯ ตติยมฺปิ สงฺฆิ สรณิ กุจฺฉามิ ฯ
 แล้วเจริญพระพุทธรูปเริ่มแต่ อิติปิโส จนถึง ชรรวมคุณ สังฆคุณ
 โลกสุสาติ แล้วสวดคาถาคัดสัตยาธิษฐานต่อไปนี้ว่า

มหาการุณิโก นาโถ	หิตาย สพฺพปาณินิ
ปุเรศฺวา ปารมี สพฺพา	ปตฺโต สมโพธิมุตฺตม
เอเตน สจฺจวชฺเชน	เทโว วสฺสตุ ชมฺมตา
ยิ กิณฺจิ รตนํ โลก	วิชฺชติ วิวิธํ ปุณฺ
รตนํ พุทฺธสมํ นตฺถิ	ตสฺมา โสตฺถิ ภาวนตุ เม
ยิ กิณฺจิ รตนํ โลก	วิชฺชติ วิวิธํ ปุณฺ
รตนํ ชมฺมสมํ นตฺถิ	ตสฺมา โสตฺถิ ภาวนตุ เม
ยิ กิณฺจิ รตนํ โลก	วิชฺชติ วิวิธํ ปุณฺ
รตนํ สงฺฆสมํ นตฺถิ	ตสฺมา โสตฺถิ ภาวนตุ เม

นตฺถิ เม สรณิ อณฺเฑ $\left\{ \begin{array}{l} \text{พุทฺโธ} \\ \text{ชฺโม} \\ \text{สงฺโฆ} \end{array} \right\}$ เม สรณิ วริ

เอเตน สจฺจวชฺเชน เทโว วสฺสตุ ชมฺมตาฯ

(เวลาสวดต้องสวดรัตนะละเที้ยว)

แต่ว่าคำแปลดังต่อไปนี้

นาโถ อันว่าสมเด็จพระบรมโลกนาถศาสดา ผู้ทรงพระมหากรุณาอันใหญ่หลวง ทรงบำเพ็ญพระบารมีทั้งปวงให้สัมบูรณ์ เพื่อเกื้อกูลแก่สรรพสัตว์ทั่วสากลจักรวาล ทรงบรรดพระดีมีมาดีมีโพธิญาณอันสูงสุดเป็นที่พึ่งแก่เทพยตามนุษย์ทั่วทุกแห่งหน ด้วยดีจจากำจริงนี้ ขอวัดได้ทวารี่จริงไหลหลั่งถึงลงมา ตามธรรมดาศาที่เคยตก ให้ชนชุมนุมออกแก่ปวงสัตว์ ที่พร้อมรุ่มกตุมกตัตทั่วโลกาฯ

ยิ กิณฺจิ รตนํ โลก อันว่ารัตนานานาในโลกก็ยมนาน ย่อมมีมากหากถนอย่างเห็ดอูดาย ที่มนุษย์หญิงชายมุ่งจำนง จะแถมอด้วย

พระพุทธรูปพระธรรมพระสงฆ์ห้ามไม่ เพราะเหตุฉะนั้นไซ้ขอความดีดังดีอันถ้าเกิดจึงเกิดมีแก่ข้าพเจ้า ฯ

นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ อนึ่งเกล้าที่ฟังอย่างอื่นใด อันเป็นเครื่องกำจัดภัยทำให้ข้า ฯ นึกเห็นยวรงค์ฝั่งศรัทธาย่อมไม่มี พระพุทธรูปพระธรรมพระสงฆ์อันเป็นทึ่ง ของข้าพเจ้าอย่างสุดซึ่งประเสริฐยิ่ง อันขอเป็นความจริงดังวาจา ขอให้ฝนตกลงมาตามต้องการ ฯ

อนึ่ง ข้าพเจ้าขออธิษฐานตั้งความดีศย์ ต่อคุณพระไตรรัตน์และเทพยดา นับแต่ข้าพเจ้าได้บรรพชาอุปถัมภ์ โดยกำหนดนับได้...พระราชาเดิมแต่เวลาปฐมวัย จนอายุบรรลุนิติภาวะเข้าเขตปัจฉิมกาล ด้วยศรัทธาอันกล้าหาญไม่ย่อท้อ ได้ประกอบก่อศาสนูปการกิจ อันเป็นหน้าที่ของบรรพชิตจะพึงปฏิบัติ ดังเคราะห์ภิกษุบริษัทเหล่าดพรหมจารี ด้วยความเมตตาปรานีห่วงประโยชน์ ให้ละเว้นสิ่งที่เป็นโทษบาปกรรม ดำรงอยู่ในกัตถยาณกรรมความดีงาม ได้ดำเนินอยู่ในประโยชน์ทั้งสาม คือประโยชน์ชาติดินและประโยชน์ชาติหน้า พร้อมทั้งปฏิบัติทางพระนฤพาน อันเป็นประโยชน์ใหญ่ไพศาลประเสริฐสุด ได้ให้บรรพชาอุปถัมภ์ทศบุตรตั้งอายุพระพุทธรูปศาสนา ได้ปฏิบัติตามไตรสิกขาโดยควรแก่กำลัง ตั้งแต่กาลเมื่อกันจนถึงกาลปัจจุบันนี้ เป็นดังจิวาจาพาทักถ่วงด้วยความจริงเอเตน สัจจวชฺเชน ด้วยตั้งจรรยาอันดียิ่งสุนทรพจน์ เป็นวาจาปรากฏว่าไม่ตาย คึกกว่าดังหทัยในแหล่งหล้า ขอจงจวาทเทพยดาช่วยบันดาดคด ไปรยลงมาซึ่งทำฝนตามต้องการ เพื่อประโยชน์แก่นานาผลหารพืชพันธุ์ ธัญญาชาติ ในนาห้วงและนาราชูร์บรรดามิ ในพระราชธานีอาณาเขต ตลอดจนทั่วไทยประเทศนิคมคาม ด้วยอานุภาพวิเศษทั้งสาม

คำราชาศัพท์พจนานุกรม

เป็นที่พึงแก่ผู้บังคับบัญชา อย่างประเสริฐดุจเกิดกษัตริย์ที่แว่นแคว้นใด ซึ่งพระองค์
จะได้ตั้งใจเจริญพระพุทธมนต์ ให้เกิดประสิทธิ์อิทธิพล ณ กาดบัดนี้ ฯ

เมื่อจบคำสวดท้ายฐานแล้ว เจ้าหน้าที่ถวายเทียนชนวน แก่พระ
เถระผู้เป็นประธานในพิธี พระเถระรับเทียนชนวนแล้วนำหน้าไปทางเคียง
พระพุทธรูป จุดเทียนชัย พระสงฆ์สวดคาถาจุดเทียนชัยดังต่อไปนี้ ๓ จบ

พุทฺโธ	สพฺพญฺณุตตญฺญาโณ	ธมฺโม	โลกุตฺตโร	วโร
สงฺโฆ	มคฺคผลญฺโฆ จ		อิจฺเจตํ	รตนตฺตยํ
เอตสฺส	อานุกาเวน		สพฺพพุทฺธฺวา	อุปฺพุทฺธา
อนฺตรายา	จ นสฺสฺสนฺตุ		ปวฺสฺสฺสนฺตุ	วลาหกา ฯ

แล้วราชบัณฑิต (พิธีราชภัฏรหมายถึงเอาขรรษาว่าดคนใดคนหนึ่งที่เป็นอุบาสก)
อ่านคาถาประกาศขอฝนทั้งคำवादและคำแปล ดังต่อไปนี้

ตั้งนโม ๓ จบ แล้วเจริญพระพุทธคุณ อิติปิโส ฯลฯ พุทฺโธ
ภควาติ ๓ จบ แล้วตั้ง สกฺเค ชุมฺนุเมทวตา จบแล้ว จึงสวดคาถาค่อ
ไปนี้โดยทำนองธรรมาญญวิธี ฯ

อิมา	กาถา	ภณิสฺสามิ	สมฺมาสมฺพุทฺธเทสิตา		
กิสฺสุ	ภุตา	อุปฺชีวนฺติ	เย ปาณา ปจฺวี สิตา		
อิมิสฺสาทานิ	กาถาย		กาถายํ พุทฺธภาสิตา		
วุญฺชี	ภุตา	อุปฺชีวนฺติ	เย ปาณา ปจฺวี สิตา		
เอเตน	สจฺจวชฺเชน		ปวฺสฺสฺสนฺตุ	วลาหกา	
นตฺถิ	ปฺตฺตสมํ	เปมํ	นตฺถิ	โคสมิกํ	ธนํ
นตฺถิ	สุริยสมา	อาภา	สมุทฺทปฺรมา	สรวา ฯ	
อิมิสฺสาทานิ	กาถาย		กาถายํ	พุทฺธภาสิตา	

ตำราพิชัยพรุณศาสตร์

นคติ อุตตสมัม เปรมิ	นคติ ชลณสมัม ธนัม
นคติ ปณณาสมา อากา	วุฏฺฐิ เว ปรมมา สรา ฯ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	ปวสฺสสนฺตุ วลาหกา ฯ
กีสฺสู วตฺถุ มนุสฺसानัม	กีสฺสูชปรมมา สขา
อิมิสฺสูสาทานิ คาลาย	คาลายัม พุทฺฐภาสิตา
ปุตฺตทา วตฺถุ มนุสฺसानัม	ภริยา ปรมมา สขา
เอเตน สจฺจวชฺเชน	ปวสฺสสนฺตุ วลาหกา ฯ

ข้าพเจ้าขอน้อมนมัสการ แต่สมเด็จพระบรมศาสดาจารย์ภาคฉัตต

บพิตร ผู้ทรงพระคุณบุญฤทธิ์พระองค์นั้น อรหโต เป็นพระอรหันต์
กำจัดหิภิก ซึ่งก่งกำแห่งสังสารจักรให้เหตกฤดยกระจุยกระจาย บรรดา
กิเลสมารทั้งหลายพันห่างไถด เป็นบวรทักษิไณยควรแก่เครื่องตั้งการวรา
मित อันเทวดามนุษย์ทั่วพิศานุทิศ จะพียงนำมาบูชา สมมาสมพุทฺธสส
ทรงพระบัญญัติเยี่ยงดีพพิณญู จบสี่อริยสังคัตร์อุณหุตตรสัมมาสัมโพธิ
ญาณ ฯ

โส ภควา สม่เตจฺจพระพิชิตมารผู้ทรงพระภาคพระองค์นั้น เป็นองค์
พระอรหันต์สัมมาสัมพุทฺธ เสด็จออกจากตระกูลชาติคัยศากยวงศ์ ทรง
ผนวชบวชพระองค์เป็นบวรพิชิต บำเพ็ญพระสมมาธิจิตแสวงหาศิวาโมกข์
ดำเร็จด้วยสัมมาประโยชน์สัมมัมปธาน สัมมาอนติการกระทำในใจโดยแยบ
คาย ด้วยอุบายที่ชอบประกอบความเพียรอันเลิศล้ำ ละเสี่ยซึ่งนิวณ
ธรรมอุปธิกิเลส อันเป็นเหตุแห่งความเศร้าหมอง ทำพระบัญญัติให้ผูกช่อง
เยี่ยมโอบาต บำราศจากกิเลสสำดวะ สม่มูรณันต์ด้วยวิชาและจรณะบำ
สรวรเสริญ สุกโต มีพระพุทธดำเนินเป็นอันงาม โลกวิทู ฐูแจ่งซึ่งโลก

ตามเป็นอย่างดี เป็นยอดแห่งดารัถ์ฝักบุรุษ เป็นครูแห่งเทพตามนุษย์ทั่ว
 ดากด พุทฺธิโซ มีพระกมดอันเบิกบานคังคอกดวงปทุมเมตร คั้นจากหัดับ
 คือกิเณตัพันโหมหวิธา ภควา ทรงจำแนกแจกอรรถธาราแก่เวไนย
 ธรรมพัตต์จัว มีพระคุณสมบัติกัตถยานเกียรติกำจร ฟังไปทั่วแผ่นดินดอน
 อมรแมนแดนสวรรค์ คุจกล่าววราพันมาด้วยประการฉะนี้ ๑

สมเด็จพระมหามุนีบรมโลกนารถ ครีดีประกาศแก่เทวมัญญหาอัน
 เทพตามาทูตถามเป็นข้อความดังนี้ว่า กิสุ ภูตา อุษวีวันติ เข ปาณา
 ปจวี สีตา ผุ้งสัตว์กเกิดมาทัวพนปฐพี เขาย่อมเลี้ยงชีวิตด้วยตั้งอันใด
 สมเด็จพระจอมไตรโลกุตตมาจารย์ มีพระพุทธรบรหารเฉดยว่า วุญฺธิ ภูตา
 อุชวีวันติ บรรดาตั้งคัวแห่งหล้าภูมิมณฑล ย่อมอาศัยซึ่งนาฝั้นเลี้ยง
 ชีวิต เอเตน สจฺจวชฺเชน ด้วยตั้งจวาจาภาณิกของสมเด็จพระบรมศาสดา
 จารย์ ปวสฺสสนฺตุ วลาหกา ขอเทพวดาหกจงบันดาดให้ฝนตกตามต้องการ
 ของประชาชน ๑

อนึ่ง เทพคายกความเห็นของคนชนแดนชื่อว่า นตฺถิ ปุคฺตสมฺ ปะมึ
 ความรักบุตรเป็นสุดหาเสมอเหมือน ทริพิตฺตัมบัตบ้านเรือนและครอบครัว
 จะเสมอด้วยทริพิตคืออวย่อมไม่มี นตฺถิ สุริยาสมา อากา บรรดาแสง
 รัศมีวโรภาส จะเสมอด้วยดวงภาณูมาศย์่อมไม่มี สมุทฺทปรมมา สรา
 บรรดาสระวารวิใหญ่ที่สุด จะเสมอด้วยพระมหาสมุทรย่อมไม่มี ๑

สมเด็จพระจอมมุนีทรงค้ำว่า นตฺถิ อตฺตสมฺ ปะมึ ความรักใดใน
 โลกทั่วดากด จะเสมอเหมือนรักคนยอมไม่มี นตฺถิ ชลฺลสมฺ ชน ทริพิตฺ
 ทัวภรณ์ที่เลิศเดอ ย่อมไม่มีเสมออัญญาหาร นตฺถิ ปญฺญาสมา อากา
 แสงสว่างที่ชวาลย์ทั่วโลกหล้า จะเสมอแสงแห่งปัญญายอมไม่มี วุญฺจิวิ

